

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A harc kezdete.

Budapest, május 11.

(v.) Az öszeférhetlenségi csataterén ma megtörtént a sztratégiai felvonulás, megkezdődött az ütközet is, sőt felállítható immár az eredmény horoszkópja is. A javaslat feltételül törvényerőre fog emelkedni; a mi kétség e tekintetben eddig itt-ott mutatkozott, azt is eloszlatja a szabadelvűpárt mai értekezletének lefolyása. A helyzet még komoly, de már nem tragikus. Az ellentétek még fennállnak, de ma már egészen bizonyos, hogy vagy önként elismulnak, vagy kénytelenségből kapitulálnak a Széll Kálmán által határozottan felvetett pártkérdés előtt.

Négy beszédet hallottunk ma az enyhítők táborából: beszélt Tisza Kálmán, Tisza István, Hieronymi Károly és gróf Széchenyi Aladár. A másik táborból Széll Kálmánt és gróf Apponyi Albertet hallottuk eddigéig. Állapítsuk meg legelsőbben, e hat felszólalásnak mi volt a közös vonása. Abban megegyezett mind a hat szó, hogy a jelentkező nézeteltéréseket előzőkenyen, elfogulatlanul, kölcsönös jóakarattal kell az egész pártnak mérlegelnie. A közvélemény szívesen hoznájárul e felfogáshoz. Hiszen nem elvi ellentétéről van itt szó, hanem csupán az alkalmazandó mérték kérdéséről. Ha egy nagy országos párt, amely közel negyedfél évtized óta biztosítja a nemzetnek a kormányzati folytonosság megmérhetetlen előnyeit, a követendő politikai irányra nézve felmerült kontroverziában veszíti el egységét, akkor sem csodálkozni, sem megütközni nem lehet a bomlásban. De egy alárendelt jelentőségű politikai kérdés megoldásának egyik vagy másik részlete legfeljebb ürügyül szolgálhat, de komoly okul nem a pártszakadásra. Szívesen látjuk tehát a mindkét részről hangoztatott

előzékenységekben és lojalitásban zálogát annak, hogy a pártegység csorba nélkül fog e küzdelemből kikerülni. Ohajtjuk persze, hogy a koncilias igék — az egyik táborban éppugy, mint a másikban — igazán engesztelékeny szándékból fakadtak legyenek.

A felvetett pártkérdéssel szemben mi volt hát a Tiszák állásfoglalása? A régi szempontokat feszegették s a régi érveket sorakoztatták. Megint csak azt kellett hallanunk, hogy a közgazdasági tevékenységet kár kirekeszteni a képviselőházból. Feleljünk-e az elnyűtt nótára? Hivatkozzunk-e — a jó ég tudja hányadszor — arra, hogy nem a közgazdasági tevékenységet, hanem a kormánytól való függést akarja ez a törvény a népképviselőből proskribálni? Maga gróf Tisza István adta meg viselkedésének a legcsattanósabb érvét a saját okoskodása ellen. Ő maga mutatta meg, hogy a közgazdasági téren szereplők hogyan deferálhatnak a képviselőház politikai függetlenségéhez fűződő nemzeti érdekeknek. A gróf ur lemondott állásairól. Ugy találta, hogy az országnak több hasznot tehet a parlamentben, mint a részvénytársaságokban. Ha az lett volna a véleménye, hogy közgazdasági tevékenysége közhazsnubb parlamenti működésénél, kétségtelenül a mandátumát tette volna le. Nos itt van a helyes megoldás példája. Igazodjék kiki a Tisza István eljárása szerint. Vegye fontolóra, mi jobb neki és a hazának: az-e, ha törvényt alkot, vagy az-e, ha gazdasági téren működik. Hogy nálunk az állam maga a legnagyobb termelő és a legnagyobb fogyasztó, még nem lehet elegendő ok arra, hogy a nemzet lemondjon törvényhozóinak függetlenségéről. A magyar állam magángazdasági működése legfeljebb arra szolgálhat okul, hogy a parlament tagjai vessék latra

egyfelől a maguk és az ország anyagi érdekeit, másfelől pedig a törvényhozás tagjainak teljes függetlenségéhez kapcsolódó nagy nemzeti érdeket. Aki szerepelni akar a közgazdasági életben, az vagy keressen olyan szerepkört, mely a kormánytól nem hozza függő viszonyba, vagy mondjon le a törvényhozó ambíciójáról. Értjük, hogy fájdalmas a választás; de értse meg viszont mindenki, hogy a népképviselő politikai súlyát és tekintélyét az anyagi érdekelttség alkotmányrontó gyanujának többé kitenni nem szabad.

Közelebbről megnézve, merőben tarthatatlannak bizonyul az a panasz, hogy a javaslat kirekeszti a parlamentből az iparost meg a kereskedőt. Vajjon 1867 óta hány iparos ült a képviselőházban? Egyetlen egyszer egyetlen egy: Bakay Nándor, a jámbor szegedi kötélverő. Kereskedő pedig soha sem ült benne több, mint most, amikor Neusztler Károly, Frey Ferenc és Brázay Kálmán reprezentálják benne a kereskedő világot. Valljuk be a felsorolt férfiak sérelme nélkül, hogy a magyar ipar sehogyan, a magyar kereskedelem pedig alig volt eddig képviselve a parlamentben. S kérdjük már most, hogyan lehet valakitönnan kizsírítani, ahol ez a valaki nincs? Az új öszeférhetlenségi törvény csak most készül: mért nem jutott be hát eddig néhány tucat kereskedő és iparos a parlamentbe? Mi okozta a közgazdaság e tényezőinek ezt a sérelmét, amely kétségtelenül sérelme egyúttal az országnak is? Nyilván az, hogy az iparosok és a kereskedők vagy nem akartak, vagy nem tudtak mandátumhoz jutni. A javaslat ellenzői, ha azt mondanák, hogy ezentul is így lesz, igazuk volna. De ők azt állítják, hogy csak ezentul záratik ki az ipar és a kereskedelem a par-

TÁRCA.

Hiuság.

— Irányi Dániel strükővére. —

Mert kincsekért fertőbe nem hajoltál,
Mert nem törtéttél osztalék után,
S kopott ruhában tiszta jellem voltál:
Pozórnek mondtak ó nagy puritán!
A reklám-hős, a kit hirdetni látott
Minden piac; a semmiházi had,
Mely minden ordót és címet imádot:
Nevette a te — hiuságodat!

*

Egy hiuság van: büszke fővel állni
Aranyba foglalt romlottság előtt!
Egy hiuság van: hitványnak találni
A hatalom lábánál tédelőt!
Egy hiuság van: tetszeni a jóknak,
S meg nem kívánni soha semmiét
Bőségben élő, győzelmes csalóknak:
E hiuság volt mindig a tiéd!

*

S kacagjon bár a bölcsek nagy csapatja,
Azt mondom: nincs szebb, mint e hiuság!
Ez az, mely Kátót szent halálnak adja,
Mikor vasával ön-szívébe vág!
Ez ró keresztet Názáreth fiára,
Agg Szokrateszre méreg-poharat!
E hiuság visz a Kalváriára,
S e hiuságot úgy hívják: Arad!

Ábrányi Emil.

Az éhes város.

(Molnár Ferenc regénye.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Braun Sándor.

Közömbös járókelők részvéten taposták az ősz halottjait, a lehullott faleveleket Budapest szegény városrészében. Némán ballagtunk mi is Molnár Ferencel, fájdalmasan zizegett körülötünk a sok hervadás. A nap egyszer-egyszer keresztülmerészkedett a ritkás faágakon, azután eltűnt, mint akinek a kifosztott helyen már nincs keresni valója. A végén is a fiatalabbik, Molnár Ferenc szakította meg a nagy hallgatást:

— Szeretném tudni, mit csinál az ember egy milliárdal?

— Embere válogatja. Van, aki elkölti, van, aki megduplázza.

— Nem úgy. Mi telik egy milliárdból? Mit lehet vele megteremteni? Kiket lehet vele megváltani? Lehet-e egy várost? És egy város mi mód rohanja meg a milliárdot, ha megéhezik rá? Van-e tudomány, amelyik az irót egy éhes város gyomrába kerülő milliárd sorsára, megemésztésének anyagi és lélektani útjára kitanítja? És itt van, félig világhosszba, félig ködbe burkoltan ez a Budapest. Vajjon ha a száját kitájtja, el tud-e nyelni egy milliárdot és ha elnyelte, meglátszik-e rajta? Színesebb lesz-e, pirosabb lesz-e, üdebb lesz-e? Jól lakik-e, vagy csak akkor jön meg igazában az étvágya?

— Budapest bizony éhes. De egy milliárdért sok minden eladó. Lehet rajta venni sok tenger

aldást, még több elkárhozást. Megint azon fordul meg, ki kínálja és ki használja fel a vagyont. Mert a pénz a leghajlékonyabb dolog a világon. Van aranyformája, van téglafarmája. Néha a legfoghatóbb tartalom, néha pusztá ígéret. Néha biztos táplálék, néha gonosz izgatószer. Főddolog, hogy olyasvalaki hozza ide, aki maga szerezte. Az csak jó helyre teszi. A pénz büszke arra az emberre, aki dolgozott érte, hozzá tapad és ki-virágzik nála. Aki csak úgy kapta, nyerte, nem tud bensőséget nevelni a pénzébe. Ne nevesz rajta. De a pénz feudális hajlandósága. Nem szereti a parvenüket.

— No, megyek Genfbe tanulni. Budapest furcsa város, ha az ember egyszer társaságba keveredett. A reggel nem ereszti ki az embert az ágyából és az éjszaka ígérete nem ereszti haza azokat, akik figyelik szépségeit. Megyek Genfbe tanulni. Kitanulni Budapestet, amelyet így közelről sokkal jobban szeretek, semmint meg tudnám róla írni az igazat. Mi kell Budapestnek? Egy milliárd! Kivel hozassam ide? Mihez fog, aki idehozza? Hol kezd el? És mi lesz a vége: neki és a milliójának?

A tél még el se mulott és Molnár Ferenc Genfből megtért közzénk. Az arcán az ifjuság, amelyet magával vitt. A holmija közt sok szép könyv, néhány válogatott apró szobor, egy-két kép és kézírásban egy kész regény: *Az éhes város*. Most megjelent nyomtatásban is. A fiatal, alig huszonnégy esztendő szerző első nagy munkája. Terjedelme szerint is nagy, közel negyedfélszáz oldal.

lamentumból; azt pedig a tények mutatják, hogy ebben nincs igazuk.

Azt is újra hallottuk ma megint, hogy az utolsó két évtized gazdasági fellendülése elképzelhetetlen lett volna, ha parlamenti notabilitások nem allanak a hazai részvénytársulatok élére. Ezt nem vitatjuk, noha ilyen általánosságban az állítás alig állhat meg. De nem tudjuk belátni, mit bizonyít ez a javaslat ellen. A közélet vezető embereinek lesz módjuk ezentul is a közgazdasági tevékenységre, csak attól kell tartózkodni, hogy ne működjenek közre olyan vállalatnál, amely inkompatibilis. Hágy a javaslat nekik elég teret a gazdasági működésre; s ha ez a tér ezentul szűkebb lesz mint régente volt, a hiányért bőven kárpótolja őket az a megnyugvás, hogy a jövőben semmiféle gyanu, semmiféle féltreértés nem fog e szereplésükhöz férközhetni. Egyébiránt ne hagyjuk figyelmen kívül, hogy gazdasági szervezetünk már tul van gyermekkorán s most már a magyar nemzet politikai értékének s hazánk megizmosodott pénzügyeinek nemzetközi reputációjára is huz közibénk idegen tőkét, nem úgy, mint abban a korban, amikor az ország hitelképességét néhány kiváló honfitársunk hírnevének kellett pótolnia. Tudunk elég példát arra is, hogy manapság sok olyan vállalat boldogul, amelyek vezetésében képviselőknek nincs része, meg arra is, hogy düledez vagy elbukott sok olyan részvénytársaság, a melynek élén a politikai közéletnek igen diszes emberei állanak. Ez maga is eléggé mutatja, hogy gazdasági életünk immár bejutott abba az érettebb korba, a midőn a vállalatok értéke dönti el azok sorsát, nem pedig az élükre helyezett férfiak politikai jelentősége.

Nem folytatjuk a vitakozást a régi érvek ellen. Inkább rámutatunk arra a jelenségre, hogy a Tiszák beszédeiben feltűnő élességgel tiltakozás volt a főrendekre való kiterjesztés ellen. Mi ebben inkább taktikai húzást látunk, mint elvi okokból eredt állásfoglalást. Taktikának érthető, ha azok akik a javaslatot el akarják buktatni, szálakat eresztenek magukból a berzenkedő főrendek felé. De sem szabadelvűnek, sem demokratikusnak, de még igazságosnak sem mondhatjuk azt a politikát, amely bele tud nyugodni abba, hogy a népképviselet tagjai mostohább elbánásban ré-

szesüljenek a főrendeknél. Ha igaz, hogy ez a javaslat az ingó tőkét kizárja a népképviseletből, akkor a demokrácia és a szabadelvűség azt követeli, hogy ez az ingó tőke mindazzal a politikai hatalommal, amely hozzátapad, ne találhasson menedéket az országgyűlés arisztokratikus házában. A javaslat ellenzői eddig sem voltak tulságosan népszerűek; ez a kacérkodás a főrendek berzenkedésével aligha fogja emelni népszerűségüket.

Gróf Széchenyi Aladár egy erősen konzervatív izű beszédben támadta a javaslatot. A szabadelvűpártban mindenestre furcsán hangzottak ezek a konzervatív igék. A fiatal gróf a magyar középneemesség szószólójává szegődött. Mi okból? És mi jogon? A középneemesség tudunkkal nem ül részvénytársaságok igazgatóságaiban. S arról sem hallottunk semmit, hogy a középneemesség a főrangú ifjuságra bizta volna érdekeinek képviseletét. A gróf urtól elbucszunk egy megjegyzéssel. Széchenyi István, akit ő ma halhatatlan őseül emlegetett, csakugyan élén állott a Tisza-szabályozásnak, a Duna-gőzhajózási vállalatnak és a Hengermalomnak. De azért még sem volt inkompatibilis. Mert közgazdasági tevékenységeért semmiféle fizetést nem fogadott el gróf Széchenyi Aladárnak halhatatlan őse. Erről a nüanszról a halhatatos ősek érdemes utóda — úgy látszik — megfeledezett.

A negyedik kontraszónokról Hieronymi Károlyról kevés a mondanivalónk. Beszéde higgadt és okos volt. A mi érzésünk szerint nem mindenben volt igaz, de sok találó észrevételt tett s hiszszük is, hogy olyik kifogásnak meglesz a fogantaja a részletes tárgyalás során. Ez a nagy eszű, nagy érdemű s jeles műveltségű államférfiu, aki disze volt eddig parlamentünknek, egyike azoknak, a kiket a javaslat kirekeszt a képviselőházból. Neki ez nem fájhat jobban, mint a hogy fáj a közvéleménynek. Közdolgokban az ő szavának és tettének nagy volt a sulya, a szabadelvű államkormányzat sok igen becses alkotást köszön az ő miniszteri működésének. Ha csakugyan bekövetkezik távozása, a sulyos veszteséget fájdalmasan fogjuk érezni. De a viszonyok vaskényszerével szemben lehetetlen még az a jól kiérdemelt nagybecsülés is, amelyet iránta az egész közélet érez.

Semmi kommertarra nem szorul a Széll

Kálmán és Apponyi Albert beszéde. Világos és határozott volt mind a kettő. A miniszterelnök hozzákötötte tárcáját a törvény létrejöttéhez és kimondta egyuttal, hogy a javaslat sarkalatos rendelkezéseinek változtatlan elfogadását kell követelnie. A kiegyenlítésnek, az ellentétek elsimításának, a kölcsönös kapacitálásnak bőséges teret enged azoknál a részleteknél, amelyek nem kardinalis részei a javaslatnak; de ez utóbbiakhoz immár nem lehet nyulnia senkinek. Így szólt a miniszterelnök. Gróf Apponyi pedig megtoldotta e kijelentést a *pártfegyelem* momentumának hangsúlyozásával. A párt feltétlen bizalommal tartozik fényes képességű és diadalmasan bevált államférfiu tehetőségű vezérének. E bizalomból valóban önként folyik a pártfegyelem kötelezettsége.

S hadd jöjjön már most, aminek jönnie kell. Holnap érkezik el a döntés ideje. A kormány nem tághat. Tágitaniok kell hát azoknak, akik nem jó szemmel nézik a javaslatot. Az a becsületes kompromisszum, amelyet Tisza István óhajtt, csakis a javaslat minden sarkalatos rendelkezésének épségben maradásával jöhet létre. Szivünkben óhajttuk, hogy létrejöjjön.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 11.

A képviselőház mai ülésében rövidesen elintézte a még hátralevő kisebb jelentéseket és javaslatokat. Hétfőn így belefogh az összeféhetetlenségi törvényjavaslat tárgyalásába.

De azért volt a mai ülésnek érdekessége s igen jelentős érdekessége. *Visontai* Soma ugyanis ma interpelláció formájában szóba hozta a temesvári *Turul-gyár* hihedett ügyét s *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, aki nyomban válaszolt, olyan erélylyel és határozottsággal nyilatkozott, melyet jól esett hallanunk. Ilyen kemény szó volt tőle. S mint ma pártkülönbség nélkül az egész parlament, úgy fogja megnyugvással fogadni az egész magyarság is a kereskedelmi miniszter kijelentését, hogy amennyiben a Szegedre érkezett cipőszállítmányok a magyar fogyasztókra a proveniencia szempontjából megtevesztő jelzés találatnék s kiderülne, hogy a temesvári gyár tudott róla: akkor ezt szerződészségének tekintené, melyet a szubvenció megvonásával fog mertorolni. Az egész

Erős legény ez a huszonnégy esztendő iró. Szerencsés legelsőbbben is azért, mert fiatal. Ezen a nagy világon a legédesebb áldás a tehetség és a legfőbb kincs az ifjuság. És akit fiatalon megölel a siker, az belekötözt a gyönyörűség teljességébe. Annyi vidámság, kacagás, boldogság árad ki az ilyen ölelésből, hogy aki érzi a mámorát, annak virág fakad a nagy város fakó aszfaltjából is. Molnár Ferenc e boldog tehetségek közül való, akiket a siker akkor szeretett meg, amikor van benne fiatalságból, jókedvből, tüzből, bizalomból elegendő mérték arra, hogy egyetlen szerető hívásának se maradjon adósa. Csak a friss ér bugyjan olyan könnyen és olyan tisztán, mint az ő írása. A munkáját nézni, amikor készül, amikor elkészült is, öröm. Édes jókedve, roppant készsége, bősége a formákban, tuláradó pajkossága, stilbeli tökéletessége, komoly késztültsége, szakadatlan előretörése társainak is, a közönségnek is becézett kedvencévé tették. Derült, szintiszta, pajkos szemlélődései, amelyekkel a napi események furesaságait, emberek és viszonyok apró fonásait fűrésztli meg aranyos jókedvében, azért mulat velük másokat. Novellái mélységükkel, formájuk választékosságával, tömörségükkel, erejükkel tünnek ki. Apró szórakozás gyanánt muszikál, rajzol, füst, farag, gyúr gipszből, kenyerből is, jókat nevet nyilván az ilyeseken. Közben fordít operettet, drámát, talán ír is pár felvonást, azután eldobja. Mert telik. Végül megírta ezt a regényét. Ezt nem dobta el. Hála Istennek. Tíz esztendőre alighanem ez a legkomolyabb munkája, amely a napi termelés kis kertjéből beleviszi a széles irodalmi mezőbe. Ugy látszik, jól füst e nagy területen is. Közérről ha nézzük, nem pont, hanem osz-

lop. Sőt olyan oszlop, amely felül meg van világitva.

Merem mondani, hogy Molnár Ferenc a nap gyermeke!

*

A földkerekségen hol panaszkodnak a legtöbbet az emberek, hol van a legtöbb szegény, a legkevesebb elégedett ember, hol mondják a világot kicsinynek, az embereket rossznak, a viszonyokat gyászosoknak, a haladást lassúnak, a nagy arányú fejlődést lehetetlennek, az előretörést hiábavalónak, a tehetségek dolgát elveszítettnek, a társadalmi állapotokat betegeknek, a politikát szürágottnak, — mindezt hol? Budapesten. Mije nincs Budapesten senkinek, mi kellene Budapesten mindenkinek? Pénz! Pénz!

Van *Hutkinson* T. G. urnak, a kedves és jóságos öreg amerikainak, a vasutkirálynak, a rézkirálynak, a bányakirálynak sok. Tengerek. Meg milliója is sok van. Egy milliárdja van. Ezzel jön a saját akaratóból Abbáziába, édes szemefénye, a leánya, a virága akaratóból Budapestre. A leány, névszerint *Elly*, a Rivierának méltatlanul esufolt *Adria-fürdő* megismer és megszeret egy indigókék kabátos budapesti fiút, *Orsovai Pált*, akit hátba lök a szerencse *Hutkinson Elly* és a milliárdja formájában. A budapesti társaságban elképpedten, az irigységtől összetörtten, a kiváncsiságtól megbénuultan beszélnek a gyöngye kis bankhivatalnok nagy sorsáról. Közben a pénzszomjas alkalmak tágra nyitják minden kinyitni valójukat és amikor a fiatal pár az öreg amerikaival megérkezik a keleti pályaudvar másodk vágányán és bosszankodva tíz percig sétál gyalog a kijáróig, holott is egy kicsi hid megoldhatná e kelleetlen soványított kura problémáját,

— hát ott tülekedik, szorong, éljenez, ordit az egész éhes Budapest, amely a milliárd méltó fogadására a pályaházba rohamt.

És amíg a tudatlan és ártatlan *Elly* szerelmmel szoritotta fejét, égő fejét *Orsovai Pál* szük melléhez és a vasut haladt végig a kopár *Karsztvidéken*, Budapesten megszervekedett minden társaság és egyes ember a megostromlására a roppant amerikai vagyonnak. *Orsovai Pál* nem lát, nem kap, csak hódolást. Vállalatok, tervek és szerencsék omlanak a lábai elé, tudós társaságok nyitnak neki ajtót, kaput, újságok fekszenek elé, hogy használja őket szönyeg gyanánt egék felé törő útján, már Istent is faragtat volna belőle, ha előbb megválasztatik vala képviselőnek, amit nem lehet, mert győzelmének napján meghal öngyilkos módon egy kis színésznért, aki már rámosolygott, amíg legény vala és a leány leány, de hűségessé vált egy állatorvos erősebb karjaiban. Ő látja a nem látnivalót, *Annának*, a színésznének, urával való vad ölekezését az utolsó napon, amelyen ez a pár Budapestről elköltözik! A vér, amely az agyára száll, megmérgezi, meggy meghalni. Már előbb megcsalta az öntudatos asszonynyá érett *Elly* életének első nagy szerelmével, *Lodnyi Sándorral*, aki komoly férfi, államtitkár és amíg hűlye és kapzsi főnöke, a miniszter a milliárdost fosztogatja, tüzet fog az asszony láttán, nagy szerelmet él és éleszt, a roppant lángot könnyel és vérrel olgatván.

Mikor Orsovai Pál éjszakai kávéházakból a halába ödöng és a mentők ágyán hever holtan, választóinak győztes tömege kábultan ordítja a mindenható milliárdos nevére az éljont. Ah, a népakarat nem éleszti fel. Ő halott. A regénynek

törvényhozás zajos helyesléssel fogadta ezt az erőlyes szót, melynek súlyát növelte a miniszter ama hivatkozása, hogy a selmebányai cipőgyártól, melyről nemrégben szintén bizonyos visszaélések derültek ki, már meg is vonta a szubvenciót.

Természetes, hogy a hírhedt ügynek ilyen elintézése meg fog nyugtatni mindenkit, aki a magyar iparnak igaz barátja.

A képviselőház ülése május 11-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallán Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedűs Sándor, gróf: Széchenyi Gyula, Wlassics Gyula.

Elnök jelenti, hogy Visontai Soma interpellációt jelentett be a Turul-cipőgyár ügyében.

A Ház harmadik olvasásban elfogadja a Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási Részvénytársasággal kötött szerződés becikkelyezéséről a parthajózás fenntartása iránt kötött szerződés becikkelyezéséről és a m. kir. államvasutak hálózatán eszközözendő beruházásokról szóló törvényjavaslatokat.

(A szeszdó-törvényjavaslat.)

A Ház ezután elfogadta általánosságban a szeszdóra vonatkozó 1899: XX. törvények, valamint a szeszdópótlékra vonatkozó 1899: XXIV. törvények némely határozmányainak módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Lukács László pénzügyminiszter a 3. §-nál a következő módosítást nyújtja be:

A harmadik szakasz utolsó bekezdése helyébe a következő szöveg teendő:

Hektoltterükonként 20 fillérvényi pótladó fizetendő az 1894: XV. t.-cikk, illetőleg az ezt módosító 1899: XVII. t.-cikk szerinti eljárás alá eső azon alkoholtartalmú italok után is, melyek a bírósági tanácsban képviselt királyságok és orszákok, illetőleg Bosznia vagy Hercegovina területéről még az 1901. évi szeptember hó első napját megelőző időben utaltatnak át a magyar korona országainak területére, ide azonban csak a jelen törvény életbelépte után érkeznek be.

E pótladókra nézve az 1899: XXVI. t.-cikk határozmányai nyerne alkalmazást.

A Ház a módosítást elfogadta.

(A bélyegtörvényjavaslat.)

Szabó Imre előadó elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Ratkay László elfogadja ugyan a törvényjavaslatot, de kifogása van a bélyeg külső alakja, továbbá az okmánybélyegek tokozottsága ellen. Az állam kötelezettségeket kíván a polgártól, de nem adja meg a módot hogy azokat teljesítse. Azzal nincs senki tisztában, hogy most melyik bélyegtörvény van érvényben.

Lukács László pénzügyminiszter: Ami a bélye-

vege. Megnézik a zsebeit. Nincs benne semmi. Pedig benne volt egy egész város: pénz, miniszter, bank, munkásvédelem, tudomány, színház, társaság. És vele egy napon hal meg, aki vele érkezett is egy napon, ámbár hozzája semmi köze nincs, a szegény kis csütörtökös olasz: Ambrosio Posi, a hajósemer. Milyen remekbe való ennek a regénye. Fiumében ő az egyetlen ember, akit megesküszik egy ledér leány tisztaságára, akit nálánál az egész város jobban ismer. Felségit vesz, mint rendesen. Nemsokára a főnöke elküldözteti a mólóra túlkölni a hajókak, amikor köd van. Mi történik ilyenkor odahaza? Miért, hogy éppen neki kell túlkölnie? A ködöt kiválóságosodik a szegény Posi agyveleje, otthagya a posztját, rohan haza, összezuz mindent és utcahosszat kergeti a hitvány csábított. A csábító állapotja rendetlen. Ha így ismernék meg őket az asszonyok, nem esnék rák egyetlen család becsületén. Posi nemcsak a butorait zuzta szesze, de a saját élete boldogságát is. Menekül Budapestre. A vasut, a nagy demokrata egyidőben hozza mindakettőt: a milliárdos Orsovait és a koldusszegény Posit. Egyazon napon halnak is meg öngyilkos kézzel. Isten nyugtassa a szegény Posit, akin a király sem segíthetett. Mert aki a királynál is erősebb, az a sors, ha egy rossz asszony formájába buvik. Azok a fejezetek, amelyeket Molnár Ferenc a kis törődött olasz életének és vergődéseinek szentel, a kötet legszebb darabjai. Ez a bus történet váltja ki az ifjú író szinpompás, meleg, megragadó líráját.

Persze, képet adni erről a könyvről bajos.

gek külső alakját illeti, e kérdés megítélésénél talán nem éppen az esztétikai szempont az első...

Ratkay László: Az is!

Lukács László pénzügyminiszter: ... amely szem előtt tartandó, hanem főleg az a körülmény, hogy a bélyeg olyan alakkal bírjon és olyan anyagból, olyan minőségben legyen előállítva, hogy a hamisításokat és a visszaéléseket lehetőleg szűk korlátok közé szorítsa. Sulyt kell helyezni a bélyegeknél külső alakjára is. Eppen most van revízió alatt ez a kérdés s hogy egészen új bélyeggyekek kiadása fog bekövetkezni, amely bélyeggyekeknek esztétikai szempontból való megírására is a legkompetensebb szakértők hívtak meg s azoknak a véleménye kéretelt ki.

Buzáth Ferenc: Olcsóbb lesz-e? — ez a kérdés! (Derűtség.)

Lukács László pénzügyminiszter: Ami a másodfokú bélyeggyekek lerovására szolgáló jegyeket illeti, hát igaz, hogy kis alkalmatlansággal jár a felekre nézve, hogy több darabból kell a bélyegeket összeállítaniok a végett, hogy bizonyos összeg kibizható legyen, de tekintettel kell lenni arra is, hogy ha nagyon megszorítjuk a bélyeg fokozatát, akkor a közegyeknél a kezelés rendkívül komplikáltatik, megnehezítetik, s egyedül ennek tulajdonítható az, hogy nincsen forgalomban minden egyes számnak megfelelő bélyeg. Mikor az új bélyegek ki fognak adni, e tekintetben ez a kivájalom a lehetőség határai között teljesíteni fog. (Általános helyeslés.)

Meg fogjuk alkotni a bélyegtörvényt akkor, amikor annak előfeltételei bekövetkeznek. Mivel pedig most van munkában a polgári perrendtartás, az új polgári törvénykönyv s valószínűleg új csődörvény is fog a képviselőház elé kerülni, ezeket megelőzőleg új bélyegtörvényt megalkotni teljesen célteljesített munka volna, mert az csak igen rövid ideig állhatna fenn. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A Ház elfogadja a törvényjavaslatot.

A Ház ezután Belitska Béni előadása alapján elfogadja a főrendiházban örökös tagsági jogot nyert családok névjegyzékének törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot s tudomásul veszi a zárszámadási, valamint a számvizsgáló-bizottság jelentéseit.

(A Turul.)

Visontai Soma: Utal arra, hogy a napokban cikkek jelentek meg a lapokban a Turul szegedi cipőgyár ellen, melyek árnyat vetnek a kormány iparpártolási politikájára is. A gyár nem magyar gyártmányt hozott forgalomba, hanem möldingt, dacára annak, hogy állami szubvenciót húz. A kisiparosok ipartestületi élénken tiltakoztak annak idején a gyár felállítását ellen, de hasztalanul. A miniszter leiratában kijelentette, hogy az ily gyárak felállítását éppen a kisiparosok érdekében történik mert ezek ugyanis előbbtől a gyárak áldozatai lesznek. A miniszter kötelessége öröködni a felett, hogy a magyar szubvenció a magyar ipar fejlesztésére használtsék fel. Már pedig meg van alapítva, hogy a Turul Ausztriából kapott a gyár igazgatójától, Fránkl Sándortól cipő-küldeményeket, amelyekre a Turul, vagy legalább is ahhoz hasonló madárjegy van rányomva. A gyár pedig szerződésileg kötelezte magát, hogy csakis magyar gyártmányt fog előállításítani, — tehát külföldit nem adhat el. Itt tehát visszaé-

történt. A magyar iparosok érdekében a törvényhozás előtt szolt s a következő interpellációt terjeszté elő:

1. Van-e tudomása a t. miniszter urnak arról, hogy az állami támogatás mellett létrejött, nagyobb évi szubvencióban és az egyéb törvényes kedvezményekben részesülő temesvári „Turul”-cipőgyár, melynek az volna hivatása, hogy magyar munkások foglalkoztatásával, magyar termékek felolgozásával honi iparcikkeket gyártson: a magyar gyár cége és a „Turul” nemzeti történelmi cimere védjegye mellett osztrák gyártmányt hoz forgalomba, ezzel árszaja el magyarországi elarusítóhelyei és gyári raktárát és így állami támogatás mellett csinál versenyt osztrák iparcikkokkal a különben is sulyos és mostoha anyagi helyzetben vergődő és élettlenartásáért nehéz küzdelmeket vívó magyar kisiparosnak?

2. Tudja-e a miniszter ur, hogy a temesvári „Turul”-cipőgyárnak szegedi elarusítóhelyére legutóbb is hét láda, 1887 kilogramm sulyu cipőárut érkezett, mely küldeményről — tisztán véletlenségből, mivel a címzettek nem találták és a Szegedi Bőripar-Szövetkezet éberségéből — kintt, hogy Fránkl Albert möldingt cipőgyárából érkezett, aki a temesvári „Turul”-cipőgyár alapítója és az állami kedvezmények élvezője: hogy a ládák Möldingben gyártott cipőket tartalmaznak és hogy a cipők a „Turul” védjeggyel, vagy ehhez hasonló madárjeggyel vannak ellátva?

3. Tudja-e a miniszter ur, hogy a hírlapokban egy állítólag a t. miniszter ur és a möldingi cipőgyár tulajdonosa, Fránkl Albert ur, mint a temesvári gyár alapítója közt létrejött szerződés szövege tétetett közé, melyben többek közt az is foglaltatik, mintha a t. miniszter ur megengedte volna, hogy a temesvári Turul-gyár összes magyarországi elarusító helyein hosszabb időn át egészen jóval esztendő elejéig és pedig a magyar Turul-gyár cégtáblát külsőleg feltüntető üzletekben az egész országban tisztán osztrák gyártmányt árusíthat?

4. A valónak megfelelő ezen publikáció és ha igen, mivel indokolja a t. miniszter ur ezen intézkedését amennyiben a Temesvári Turul-gyár részéről a közönség megtévesztésének céljából és a magyar kisiparosok sulyos megkárosításával visszaélés történt, ha landó-e ezt kellőleg megtorolni és hasonló visszaéléseket a jövőre nézve lehetetlenné tenni?

5. Hajlandó-e a t. miniszter ur azért megnyugtást adni, hogy kellő eszközökkel rendelkezik, melyekkel a temesvári cipőgyárak egész gyári üzemének az általa áruba bocsátott cikkek eredetire nézve mindenkor kellő ellenőrzés alá helyezheti és az osztrák gyártmányoknak becsapásását megakadályozhatja? és ha landó-e megjelölni, hogy mik ezek az eszközök?

6. Végre hajlandó-e a t. miniszter ur a gyár-ípar versenyétől sulyosan érintett kisiparosoknak kellő oltalmat és védelmet nyújtani és az anvagi helyzetük javítására szolgáló állami segítő eszközöket megteremtteni?

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Az 1895—1899-ig lefolyt öt évi átogat felvéve s a kivitt levonva összesen kerek számban bezelve, évenként 17 millió korona értékű cipőárut hozunk be külvülről. Ezt a kézműipar jelenlegi helyzete mellett minden akció nélkül meg nem lehetett akadályozni.

A kisiparos helyzetét raihozhatjuk a legsötétebben és akkor sem fogunk valami nagyon tulzása menni, de részben talán ezen helyzet következménye az, hogy a kisipar ilyen nagyobb eladások tekintetében egyáltalában nem versenyt képes és így a közönség szükségleteinek kielégítéséről valami módon gondoskodni kell. Es a midőn látam hogy kivülről állandóan ily nagy mennyiségű cipőküldemények jöttek be, akkor e kérdésben egy konkrét tényre voltam figyelemmel és ez az, hogy maga a möldingt gyár 27 főekkel dolgozott teljes joggal Magyarországon. (Mozgás és zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Ezt a közös vámtérületnek köszönhetjük!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Nemesak a vámtérület közösségénél fogva, de még hogyha önálló vámtérület lennének is, aminé móltózatnak tudni, minden nemzetközi szerződésben — akár a német akár a japán, vagy akár mely más állammal kötjük azt meg — a szabad forgalom illetőleg a szerződési viszonyban levő állam iparosai kereskedői üzleti érdekeinek egyenlő feltételek mellett való szabad fejlesztése és szabad fenntartása az illető területeken kölcsönösen megengedtetik. (Mozgás és zaj a bal- és szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobb felől.) Ha tehát ez így áll, akkor egy oly állandó tényezővel van dolgunk, amelyen nem változtat sem az önálló, sem a közös vámtérület (Élénk ellenmondások a bal- és szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!); amelylyel nemesak számolni ill, de amelyhez egyuttal alkalmazunk kell intézkedéseinket, ha egyáltalában akarjuk hogy a bellogasztás kielégítését nagyobb mértékben bizzuk a beltermelésre minden téren, ami törekvésünk is. A mikor tehát ezen konkrét esetben látam, hogy ugyanaz a gyár huszonhét főkielépés az ország jelentékeny városainak foglaltsági szükségletét megiehetősen ellátja közel volt az a gondolat, hogy ha már így történik, sokkal jobb s az ország érdekében van, hogy hazai gyár lass el e szükségletet és amidőn ugyane gyáros vállalkozott arra, hogy Magyarországon cipőgyártat állít tel a legtkélebb felszereléssel s a legnagyobb erővel: én azt hiszem kötelességet mulasztott volna, hogyha ez alkalommal emulasztom és az erre vonatkozó ajánlat iránt a tárgyalásokat meg nem ejtem. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon Halljuk! Halljuk! jobb felől.) Most már kérem, hogyha így van a dolog, vajjon tulajdonképpen a kis-

El kell olvasni. A tehetség legszebb hajtásai halmozódnak ebben a regényben egymás tetejére. Maga a társadalmi kép, amely az egész könyv háttérére, mesterképre vall. Képeinek gazdagsága, színbősége, elevezt erő szatirjának ereje, egyegy érzéki rajzának velőki ható igazsága, tüzes fantáziája szinte megdöbentő. Valami roppant finom párizsat gyanánt ül meg az egész regény szövését az ifjuság abban a vonatkozásában is, amelyben megbecsülhető hibák forrása. Ott van a könyv felépítésében a konstrukció hibája. Két különálló regényt rak együvé a szerző. Ki lehet emelni az egyiket, valósággal ki lehet emelni a másiknak esorbulása nélkül. Ezért kára lesz Molnár Ferencnek, ha sok szórakozott olvasója akad. Határozott tévedései Molnárnak a regény egyes kiáltó szertelenségei. Esettél az egyik kezében, a másikkal fotográfépet fogott és a fixirozás roppant igyekezetében az esetet egészen elejtette. Azután könnyen kezdett menni a fotográfálás és több alakot állított a gép elé, semmint kellett volna. Ez alakokat se mindig jól. Néhol sok az árnyék. Ez rossz. És igazságtalan. Olyan erős tehetség Molnár Ferenc, hogy ezzel a rosszal végzem. Nem baj, ha ennek az ize marad meg az emlékezetében.

Az éhes város nagy könyv. Ősszel terveződött, a tél csöndességében elkészült és virradó májuskor világot látott. Most megint járunk a szabadban. Meglessük, mint öltözködik fehérbe a szűz természet tiszta menyasszonya, az akác.

iparosoknak — és itt specialiter a cipészeket és szimadiákat értem — a helyzete rosszabbá változik e vagy sem?

Polónyi Géza: A szubvenció erejéig rosszabbá változik! (Ugy van! A szélső baloldalon.)

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Az által, hogy a módlingi cipőgyár versenyzett velük ezen cikkével, azt hiszem, hogy azok éppen úgy befolyásolva voltak a verseny által s az eladáson épp úgy nem voltak képesek konkurrálni azzal, mint hogyha hazai gyár tette volna meg ugyanazt. Kétség-telenül az egyeni izlés, a mérték szerinti dolgozás, a művészi kivétel tekintetében a kézműiparnak nagy hivatása van és lesz mindig. Erre képesíteni szak-képzéssel, hitellel, szövetkezettel, elárústitással, anyag-beszerezéssel — teljes erővel feladatunk és az eszközök mérvéhez képest erre törekedünk is kell.

Már most a konkrét ügyre vonatkozólag kérdés, hogy elég óvatosságot ebből a dologban; mert itt a felelősség súlyát teljes mértékben érzem és elfogadom. E tekintetben a szerződés a legszigorúbb kikötéseket tartalmazza, a gépek, mint a nyersanyag beszerzésére nézve. Itt van 12 hazai gyár névsora, amelyeknél e gyár beszerzi nyersterményeit. Továbbá kötelessége e tekintetben a munkásképzés: erre fektetjük a főszűrt. E tekintetben 500 munkásra vállalta el a kötelezettséget, ez ugyanis mint keresetforrás, ugyanis, mint szakiskola kiváló jelentőséggel bír. Ami pedig a fiókokat illeti, itt az átmenetnek nehézségeivel kellett küzdeni. A módlingi gyár ezen újonnan alakult temesvári gyárnak átadta a meglévő összes készletet. Az természetes dolog, hogy az összes fiókokat ezen most működni kezdő gyárnak ott gyártott termékével ellátni abszolúte lehetetlen volt. A gyár azt kérte tehát, hogy ezt az eszterdőt, mint átmeneti eszterdőt tekintsük és engedjük meg, hogy azalatt, miáltal a gyár különben sem volna képes kész termékekkel nagy mértékben piacra vinni a módlingi régi fiókokból használna fel áruját. Itt formailag két hiba történt. Az egyik az, hogy igen korán tűzték ki ezen fióközletet a Turul-gyárnak ógát; jobb lett volna a módlingi fiókot még ebben az évben úgy tartani meg a mint volt. De egy belső intézkedés igen világosan menti és magyarázza e tekintetben az eljárást. T. i. már a folyó évi február hóban a temesvári gyár egy cirkulárát beosztott ki a fiókokhoz, amelyben világosan mondja, hogy az idén még azon gyártmányokat kénytelen elárúsítani, melyek a módlingi gyárban készültek, mert a temesvári gyár még nincsen készen. Természetesen szubvenciót sem kap tehát; csak akkor fog kapni, mikor egész erejével dolgozik. Eddig jogaimat nem szerzett a szubvencióra, nem is kap. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ez fontos!) Szóval, a módlingi gyár csak nevet változtatott; ebben az évben még nem lehet ezt magyar fiókoknak, sem gyártmányait magyar gyártmányoknak tekinteni. A dolog lényege ez. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ez nagy hiba!) A szegedi főkapitányának egy jelentése, elmondja a processzust úgy, amint történt. Itt tulajdonképpen két határozott visszaélésről van szó. (Nagy mozgás és felkiáltások a szélső baloldalon: Csúf! Valóságos csúf, nem visszaélés!) Az egyik az volna, hogyha kitűnének, hogy mint a temesvári gyár produktuma szerepelt a módlingi cipő, a másik pedig, hogy maguk a cipők mind a Turul-védjeggyel, vagy a Turul védjeggyel hasonló, ennek megfelelő madárral látták el.

Polónyi Géza: Jó madár! (Zaj! Elnök csenget.) **Hegedüs Sándor** kereskedelemügyi miniszter: Ha nincs is a cipőn a „Turul” szó (Helyeslés.) ha az a madár nem is felel meg egészen a „Turul”-madár képének, az feltétlenül visszaélés, a közönség megtévesztése. (Igaz! Ugy van!) És ennek következtében intézkedtem, hogy ez a leghatározottabban megtorlatossá tegyem, hogy ez megszűntetésük és abszolúte ily módon ne lehessen tovább eljárni. (Általános élénk helyeslés.)

Molnár Jenő: Mi a megtorlás? Ez a kérdés!
Madarász József: Ki kell kergetni! (Zaj. Elnök csenget.)

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Ami az eljárást illeti, ebben a tekintetben, (Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) törvényeink intézkednek. (Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) Először az iparhatóság megfelelő fokozatán kell az ügynek kereszttülni, aztán kerül hozzám és ebben a tekintetben a megfelelő intézkedéseket meg fogom tenni.

Thaly Kálmán: A fenyítő törvényszékhez!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Annyit mondhatok, hogy a jövőre az efféléknek nem szabad előtörölniük. (Zaj.) De már most is amennyiben a vizsgálat azt tünteti ki, hogy tudva és szándékosan magának a temesvári gyárnak közreműködésével vagy csak tudomásával is történt ez a megfélemlítés, ezt határozottan szerződészegésnek tekintem. (Általános helyeslés.)

Polónyi Géza: Ez beszéd!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Mikor Polónyi azzal a három cipővel ide jött, megígértem, hogy az akkor elpanaszolt eljárást meg fogom torolni. Jelenthetem most, hogy becsüstem a szubvenciót. (Általános élénk helyeslés.) Amennyiben a temesvári gyár bele vonva és ebben az ügyben közreműködött volna, vele szemben a megfelelő intézkedéseket meg fogom tenni. (Általános élénk helyeslés.)

Visontal Soma és a Ház tudomásul veszi a választ.

A legközelebbi ülés hétfőn délelőtt 10 órakor lesz s annak napirendjére az összeférhetlenségi törvény tárgyalását tűzi ki a Ház.

BELFÖLD.

Hat milliós adóleírás. A nyomasztó gazdasági viszonyok következtében az ország egyes vidékein millióra szaporodott az adóhátralék. **Lukács László** pénzügyminiszter rendelkezése most milliókat törölnék az adóból a pénzügyigazgató-ságok. Az északkeleti vármegyékben, a rutén vidékeken, a Felföldön, sőt az Alföldön és az erdélyi részeken is tetemes adóhátralékát engedik el a szegény népnek. Az adóleírás már megkezdődött s átlagos számítás szerint a leírt adóösszeg meghaladja a hat milliót is.

A szegedi mandátumok. Egy estlapp ma a szegedi két választókerületben megindult választási mozgalomról hoz hírt, azt írva, hogy az első kerületben **Lázár György**, a mostani képviselő nem lép föl, hanem visszatér a közigazgatási pályára és helyébe **Enyedi Lukácsot** szándékoznak jelölni; a második kerületben pedig **Polczner Jenővel**, a mostani függetlenségi párti képviselővel szemben **László Gyula** helyettes polgármester lép fel szabadelpárti programmal. Ezzel szemben **Szegedről** azt a főtétlenül megbízható értesülést kapjuk, hogy az estlapp értesülése merőben téves. Az első kerület szabadelpárti polgársága változatlan bízalommal tömörül **Lázár György** körül, aki kétség-telenül megtartja a kerületet s vele szemben semmiféle kombináció nincs. A második kerületben pedig csak annyi bizonyos eddig, hogy **Polczner Jenő** újra fellép és pedig a győzelem minden kilátásával, mert a kerületben a függetlenségi párt nagyon erős. Alkalmassint ugy lesz tehát, hogy mind a két kerületben marad minden a régiben. Választási mozgalom pedig idáig nincs.

Az összeférhetlenség a szabadelpártban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 11.

Az egyházpolitikai törvényhozás idejére emlékeztet az a lázas érdeklődés, amelyvel ma megkezdte a szabadelpárt az összeférhetlenségi törvényjavaslat tárgyalását. Szorongásig megtelt a klub hatalmas arányú ülésterme. Délután hat órakor már eleven nyüzsgés volt a márványfalas, oszlopos teremben és pont hét órakor, mikor báró **Podmaniczky Frigyes** pártelnök és a kormány tagjai helyet foglaltak a dobogón, alig hiányzott valaki a klub képviselőtagjai közül, s a főrendek is tömegesen ülték körül az emelvényt.

Már az is rendkívüli, hogy egy törvényjavaslat tárgyalása előre is két napra van jelezve. És hogy ez az intézkedés nem volt fölösleges, azt mutatja a mai értekezlet lefolyása. **Rohonyi Gyula** igen rövid előadói beszéde után ma csak **Tisza Kálmán**, **Szell Kálmán**, **Hieronymi Károly**, gróf **Sechenyi Aladár** és gróf **Apponyi Albert** jutottak szóhoz és az értekezlet így is kilenc óráig tartott. Lefolyásáról a következő részletes tudósítást adjuk:

Rohonyi Gyula előadó röviden ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Utána mindjárt elsőnek **Tisza Kálmán** szólal fel. Ebben a levegőben, fájdalom — ugymond — nem bírja sokáig. Pedig úgy érzi, hogy kötelessége minden pártagnak, hogy esetleges aggodalmait és észrevételeit itt jelezze, mert ilyen nagy súlyú kérdésnek kinek-kinek meggyőződése szerint kell eljárnia. A törvényjavaslatot nem tarja szerencsének, sőt határozottan kárhözhatja azt az irányt, mely a parlamentből ki akarja zárni azokat a férfiakat, akik a közigazdaság terén hasznos, sőt közhasznú munkásságot fejtenek ki. Még nagyobb hibája a törvényjavaslatnak, hogy még ebben a szigorúban sem mér egyenlő mértékkel; így nem sújtja egyformán a mezőgazdasági foglalkozást egyfelől s az ipari és kereskedelmi tevékenységet másfelől. De sőt még a mezőgazdasági tevékenységre nézve sem egyforma a javaslat szigorja. Így például inkompatibilisnek mondja ki a javaslat az új dohánytermelési engedélyt és az új szeszkontingens valaminth a régi engedélyt és az ugi szeszkontingens nagyobbítását. Ez is tagadhatatlanul kára az ország gazdasági érdekeinek; de kifogást tenni ez ellen relatív szempontból nem lehet, mert ha megmaradhatnak a javaslat többi intézkedései, bizvást megmaradhatnak ezek is. Am hogyan bánik el a javaslat másfelől az ipart és kereskedelmet üzőkkel? Ha valaki régi

dohánytermelési engedélyt és régi szeszkontingenset bír, nem inkompatibilis; de akinek ipartermékekre nézve vannak a multból szállítási szerződésai, az igen. A képviselőház szellemi nivójának szempontjából is sérelmes a javaslat. Vannak a közigazdasági életben szereplő férfiak, akik sohasem voltak képviselők, de vállalatok vezetésében olyan érdemeket szereztek, amelyekkel határozottan az egész ország érdekeinek váltak hasznára. Hát ha ilyen férfiak kivívják az ország elismerését és a parlamentbe szeretnének bejutni, akkor ennek nagy hasznát látná az ország; de ez a törvényjavaslat becsukja előlük az ajtót; nem jöhetnek be, ha csak ott nem hagyják állásukat.

Vannak azután a javaslatnak némely hiányos intézkedései is. Mi lesz, ha az állam valakitől bérrel házat, vagy birtokot? Hát ez inkompatibilis. Vegyük például, hogy valamely asszony a házát bérebe adja a kormánynak. Ha ez az asszony meghal és fia lesznek az örökösei, ezek inkompatibilis lesznek, kivéve, ha hat hónapon belül megszüntetik a jogviszonyt. Am az állammal kötött bérleti szerződésekkel nincs megadva az egyoldalú felmondás lehetősége.

Általánosságban mégis elfogadja a javaslatot. Elfogadja először azért, mert ő is óhajta, hogy ez a sok port fölvert kérdés végre lekerüljön a napirendről; másodsor azért, mert nem zárkózhatik el az elől, hogy a javaslat némely hiányai a részletes vita során kijavíthatók lesznek. Ezt megkísérlni kötelesség, mert egyetemes érdek, hogy a kérdés, amennyire lehet, közmelegnyugvásra nyerjen megoldást.

További magantartását — ugymond — attól teljesen függővé, mit lehet a részletes vita során elérni. Jól tudom, hogy nem minden észrevétel számíthat méltánylásra és nem mindenkinek kifogásai lesznek leszerelhetőek; de mindenesetre közérdek, hogy legalább némi megnyugvás éressék el. En nem kötöm le magamat semmi irányban és ki kell mondanom e helyen, hogy nagyon csodáltam, mikor a sajtó egy része engem fenyegetéssel vádolt. Senkinek sem érdeke, hogy neveltségessé váljak és én sohasem akartam megszakarva neveltségessé válni; pedig ha fenyegetőztem volna, neveltségessé lennék. Oszintén mondom, nekem határozott óhajtam, hogy ez a javaslat törvénynyé váljék. De már most ki kell mondanom, hogy a főrendházra való kiterjesztést elvi szempontból ellenzem. A kiterjesztés kérdésének fölvetése szülte a junktimot; a junktimot pedig nem helyesli, mert ez csak előzást jelentene; ezt pedig senkinek óhajta.

Erosen óhajta, hogy a törvényjavaslat megjavítására való törekvések sikerre vezessenek; óhajta ezt az ország érdekében és főképpen a képviselőház nivójának érdekében. Erős meggyőződése, hogy a tulszigor a parlament nivóját lesüllyesztené. Senkinek óhajta nála őszintébben, hogy ez a kérdés sokáig megoldatlanul ne maradjon. Ezért koncoiáns részleges vitát remél, melynél a felmerülő aggodalmak mindenfelől tárgyiagos igazságos megítélésben fognak részülni.

Szell Kálmán miniszterelnök (Halljuk! Halljuk!) Köszönettel fogadja az előtte szóló által tett azt a kijelentést, hogy az egyesek részéről felmerülő aggodalmak már most teljes nyíltsággal tárassanak fel. Nekem pedig, úgy érzem, már most preciziroznom kell a kormány álláspontját (Halljuk!) Ez nemcsak jogom, hanem kötelességem is. Kötelességem e párttal szemben, mely két év óta odaadó támogatásával tüntet ki. Emlékeztet arra, hogy az inkompatibilis rendezésének kérdését nem ez a kormány vetette föl, hanem örökségül, terhes örökségül vette át az előző kormánytól. (Ugy van! Ugy van!) Ez tette kötelességévé, hogy foglalkozzék vele, beváltsa azt az ígérteit, amelyet programjában tett ennek a pártnak és az országnak. (Helyeslés.) A kormánynak kötelessége tehát, hogy e kérdés megoldására vigye, már csak azért is, mert végzetes hiba volna, ha e kérdés a jövő országgyűlésre bocsátatnák át.

Ez a kérdés nem elvi kérdés, nem érdemes tehát, hogy belőle komplikációk származzanak. A kormány abban a nézetben volt, hogy ez az ügy a parlament belső ügye, ennél fogva tartózkodott attól, hogy maga tegyen e kérdésben javaslatot. Maga a képviselőház jelölte meg a bizottság útját, midőn kiküldte a javaslat előkészítésére. E bizottság elaborátuma most előttünk fekszik, erről kíván nyilatkozni. Nézetem szerint a bizottság kiküldése nem azért történt, hogy az 1875. évi törvény tartalmát kitégítsa és szigorítsa, hanem kizárólag azért, hogy a régi törvény elvi szintre a jogszabályokat újra, világosabban formulázza és gondoskodik róla, hogy a régi elvek szerint megállapított jogszabályok alkalmazhatók legyenek. Neki alkalma volt a törvény előkészítésének során minden egyes ponthoz hozzászólnia és

közreműködnie abban, hogy a javaslat szigorúan a jelzett korlátok közt mozogjon. Ellenzett mindent, ami a törvény elvével ellenkezik, ellenben hozzájárult mindenhez, ami a hetvenötödiki törvény elveiből folyik. Ebből következik, hogy a kormány nem ragaszkodik a javaslatnak minden részéhez, de következik belőle az is, hogy a javaslat lényeges tartalmához és lényeges tartalmából folyó minden intézkedéshez igenis ragaszkodik.

Helyesli Tisza Kálmán az a kijelentését, hogy vizsgáljuk meg részletesen a javaslat egyes szakaszait és döntünk aztán a hallott érvek értéke szerint. Ha mások nem tennék is, neki magának is lesznek előterjesztendő módosításai. Így már most is jelzi, hogy az összeférhetetlenség alól elvonandónak tartja a takarékbetétet, (Zajos helyeslés) sőt lesznek egyéb kisebbeszerű módosításai is, melyeket vagy maga fog javasolni, vagy hozzájárul, ha mások javasolják. De ezek természetesen a javaslat lényegét nem érinthetik.

Ha meg akarjuk kapni a javaslat megítélésére szolgáló helyes irányelvet, vizsgáljunk meg a javaslatot. Kizárólag az, hogy a parlamentbe sokan jutottak be a kinevezéstől függő tisztviselők. Mikor az ezekre vonatkozó szabályok megalkotásával foglalkoztak, munkaközben jött rá, hogy a kormánnyal szemben mások is vannak függő helyzetben és pedig akik anyagi érdekeltségben vannak az állammal. Így került fel annak a szükségére, hogy az anyagi érdekeltséget is felvegyék a törvény tiltó korlátai közé, nehogy úgy tűnjék fel, mint osztracizmus a tisztviselők ellen. A hetvenötödiki törvény kazuisztikus, de az esetek felsorolásában bizonyos ötletszerűség van; definíciói még elég világosak és éppen nem kimerítőek. Így például a törvény megalkotása óta mindig kétséges volt, hogy a szállítók összeférhetetlenek-e; sőt a törvény által kirendelt fórum ezt a kérdést következetesen nemleges intézte el. Pedig be lehetne bizonyítani, hogy a szállítók összeférhetetlensége implicite benne van a hetvenötödiki törvényben.

Visszhangot akar adni Tisza Kálmán ama panaszának, hogy a javaslat a közgazdasági téren működő férfiak egy részét kizárja a képviselőházból. Ez úgy van és — ugymond — én a magam részéről mélyen bánom, hogy úgy van. Mélyen bánom, hogy a közélet terén kitűnő sikerrel működő férfiak ezentul nem lehetnek tagjai a népképviselőnek. De ezek személyes tekintetek és én úgy érzem, hogy tekintetek alapján törvényt alkotni nem lehet. Igenis veszteség lesz a férfiak kivonulása, és pedig súlyos veszteség. De mi nem tehetünk róla. (Elnék helyeslés.) A kérdés megérett a rendezésre és a kérdés megoldásánál nem lehet csupán a szóbanforgó magánérdekeket szem előtt tartani.

Tisza Kálmán kifogásolja, hogy a törvényjavaslat nem részesíti egyenlő elbánásban a közgazdasági tevékenység különböző ágazatait. Nem tartja e kifogást alaptalannak; de erre azt mondja, hogy a részleteknél az egyensúly helyreállítható. A közgazdasági egyes ágazatai egyenlő jelentőségűek és nem szabad megzavarni az egyensúlyt, sem az egyiket a másik rovására előnyben részesíteni. (Általános, zajos helyes.) De itt figyelmeztetnie kell már arra, hogy célszerűséggel, elfogultsággal a javaslatot valódi nem lehet. Hiszen nem kiméli a javaslat a földművelésből származó érdekeltséget sem. Inkompatibilitás teszi az új dohánytermelési engedélyt, az új szeszkontingens és a szövetekezeti díjazott állásokat. Ezenkívül inkompatibilitás teszi a bizományost, a vállalkozót, a szállítót és közvetítőt, akár mezőgazdasági terményt, akár ipari terméket szállít, vagy közvetít. Az igaz, hogy a régi dohánytermelési engedély és a régi szeszkontingens kompatibilis, holott az iparikkra vonatkozó régi szállítási szerződés összeférhetetlen. De a két üzleti viszony sem egyforma ám. A dohányengedély megújítása és a szeszkontingens megtartása nem létezik olyan értelmezési viszonyt, mint a szállítási szerződések. Ezekben igenis vannak függési momentumok, mert sok függ attól, hogy a szerződés lebonyolításánál a kormány nyújt-e kedvezményt vagy nem. Általánosságban megjegyzni, hogy igenis úgy van, hogy ha a képviselőben és a kormányban megvan a jellemzőtlenség, akkor felesleges az összeférhetetlenségi törvény és igaz, hogy ez a legtöbb esetben megvan. De ha ily szempontból vizsgáljuk a törvényalkotást, akkor egész sorát hozhatná fel a törvényeknek, amelyeket felesleges volt megalkotni. Végre is azt a kérdést szabályozni kell. A kormány felvette programjába és híven elfoglalt álláspontjához meg is akarja változtatni. Ha tehát a javaslat nem emelkednék törvényerőre, és oly sikertelenséget jelentene, hogy minden kormánynak, amely komolyan átérzi feladatát, lehetetlen volna

állásában megmaradnia. Nem az a célom, hogy pressziót gyakoroljak a tisztelt értekezlet tagjaira, de ki kell jelentenem, hogy a kormány ehhez az álláspontjához ragaszkodik. A részletes tárgyalás során nem zárkózik el oly módosításoktól, amelyek a javaslat lényegét nem érintik. Azt senki sem kívánom, hogy szavazza meg a javaslatot, de a kormány sülyt vet arra, hogy a párt egy tagja se szavazzon ellene, még pedig nemcsak általában, hanem részleteiben, hanem harmadik olvasásán sem. E javaslatnak törvényerőre kell emelkednie, és remélem, hogy törvényerőre is fog emelkedni, még pedig a párt teljes összhangjának megtartásával. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Tisza Kálmán: Csak egy megjegyzést akar tenni, mert úgy látja, hogy szavai félreértésre adtak okot. O nem azt sajnálja, hogy a párt némely kiváló tagja a törvény által a parlamentből kimarad, őt személyes tekintetek nem vezetik, de igenis a kormány érdekeinek szempontját tartja szem előtt, még pedig azért, mert a közgazdasági tényezőknek a parlamentből való kiszorulását nem helyesli. Most pedig, ugymond, kimegyek, mert jobb levegőre van szükségem.

Hieronymi Károly: Általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot, sőt annak nagy részével egyetért. De némely pontra elvi ellenvetései vannak. Pl azt kívánja, hogy egy minisztériumnak ne csak egy államtitkára, hanem több is helyet foglalhasson a képviselőházban. Fontos az a kiigazítás, hogy a javaslat egész osztályokat zár ki a képviselőházból, úgy az iparosokat és azokat, akik ipari vállalatok élén működnek. Az állam maga a legnagyobb ipartűző; 13.000 kilométer vasútja van, vannak gépgyárak és vannak erdőbirtokok, így tehát ugyiszóval minden iparág ki van zárva. Ez tulságosan messze megy. Aztán a 113. § kizárja jóformán az ügyvédeket is. (Zajos ellenmondások.) Pedig ez így van. Meltóztatás megfontolni, hogy a gyámsági, gondnoksági, kihágási ügyekben közigazgatási hatóságok ítélkeznek. Ha pedig az ügyvéd ezekről az ügyekről le nem mond, nem vállalhat mandátumot. Az is tulság, hogy a részvénytársaságoknak a kormánnyal való bármely üzleti viszonya összeférhetetlenséget statuál. A helyes mérték az volna, hogy a részvénytársaságis annyiban összeérhetetlen amennyiben az egyéni inkompatibilis. A betét világos példa arra, hogy a viszonyokat általános szempontok alá nem lehet szubsumálni mert nem lehet tagadni, hogy ha a kormány hosszabb időre és ocsó kamatlat mellett helyez el betétet valamely intézetbe, ez már politikai kedvezés. A földművelést is céltalanul vezárja a javaslat. Ha a régi dohányengedélyt megüri, miért sújta az újat és a régi megnagyobbítását. Ugyanígy van a szeszkontingenssel is. A javaslat szerint az erdőbirtokos nem lehet képviselő, mert bármilyen erdőt csak egy módon lehet értékesíteni, hogy talpiakat ad el az államnak Odáig megy a javaslat (6. §) hogy aki az államvasúti gépgyárból csak csepiéget vásárol már inkompatibilis. A javaslat célja az, hogy lehetetlenül tessek a képviselői állás hasznosításra. Ez a cél helyes, de a javaslat túlló a célon. Az államszámvetésről szóló törvény megalkotása óta nincs miért bizmatlanokodni a vállalkozók irányában, mindenestre több visszaélés lehet a dohánybevásárlásnál mint a lejátszott utánlejtött szerződésnél. Az egész világ ma a gazdasági erők koncentrállására törekszik. Magyarország pedig az a szerencsétlenség, hogy gazdasága nagyon gyönge. Ilyen körülmények közt minden gazdasági tényezőzt kizárni a parlamentből, puszián azért mert visszaélések lehetségesek, nem helyes. A taxatív helyes, de hejytelen az általánosítás. A határozatokat nehez megvonni, de nem lehetetlen. Kéri a miniszterelnököt és az értekezletet vegyék észrevételüket szíves figyelembe; talán fognak benne elfogadhatókat találni.

Sztlágyi Dezso tanácsolja, hogy térjen át az értekezlet mindárt a részletes tárgyalásra. Tisza István kéri az általános vitát folytatásáért.

Szechenyi Aladár: Öszinte és lelkes híve vagyok Széll Kálmán miniszterelnöknek. Előre tiltakozom tehát az ellen, hogy szavannak bárki is ellene fordul elő tulajdonitson. A miniszterelnök ur ma történelmi hivatást teljesít Magyarországon és addig nem szabad helyéről távoznia, amíg ezt a missziót be nem tölti. (Elnék éljenzés.)

Ezeknek elmondása után legyen szabad áttérnem a javaslat bírálatára. Magam sohasem voltam inkompatibilis; ma sem vagyok az. Annál könnyebben mondatom hát ki, hogy nem tartom szerencsésnek a javaslatot. Ha gazdag országok mint Anglia és Németország hoznának ilyen törvényeket, az még érthető volna, noha ottan is luxus volna, de mi itt néhány latitudummos földesur és nagytőkés kivételével mindnyájan koldusok vagyunk. Nálunk tehát minden semmi szükség ilyen tulszigorú törvényre. A legtöbb földbirtokos hazánkban nyakig uszák az adósságban. A törvény szerkesztésénél ezt figyelmen kívül hagyták. Figyelmen kívül hagyták azt is, hogy nálunk az állam a legnagyobb termelő és a legnagyobb togyasztó. Ilyen viszonyok között nálunk szinte kikerülhetetlen az, hogy mindenki összeférhetetlenül váljék. Kimondom azt az aggodalmat, hogy ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik, akkor nálunk senki sem vállalkozhat képviselőiségre. (Közbeállítások: Ettől ugyan ne féljen!) A javaslat merénylet a magyar középosztály, a magyar ne-

messég ellen. E nemesség ősei a hazáért véretek századokon át, ók viselték a nobile officium terheit; rut bálátánság tehát e nemesség ivadékaik akik most a tónk szélein állanak, a parlamentből kiszorítani. Kinek az érdeke az, hogy a nemesség a parlamentből kirekesztésük? Meggondolják-e önök, hogy e kirekesztés után mielőda elemek fognak a törvényhozásba betolulni? Bizony féltő, hogy olyanok akiknek beáramlása nem kívánatos. (Mozgás.) Helyes volt a kiindulási pont, hogy t. i. a mandátum révén senkire utathossan jogosulatián előnyökhöz, de a Bánfly-korszak erőszakossága és egyesek tulkapásai miatt miért kelljen édes mindnyájunknak szenvedni? Elég lett volna arról gondoskodni, hogy a 75-iki törvény egyszerűen végrehajtsák, gondoskodni kellett volna jó fórumról. Minden esetre jobb lett volna így eljárni, mint ezt a javaslatot elkészíteni, amely talán később ugyanolyan sorra jut, mint a 75. évi törvény. Széll Kálmán bizonyosan becsültelesen fogja ezt a törvényt végrehajtani, de ki állhat jó utódjairól! S éppen Széll Kálmánhoz fordulva kérdézem én: miért kíván ó, éppen ó ilyen szigorú törvényt. Hiszen éppen ó mutatta meg a múltban, hogy milyen kiváló érdemeket szerzethet az ország gazdasági fejlődése körül egy kiváló államférfi, aki politikai függetlenségét az ország an agi erőinek fellendítésével mindig összhangba tudja hozni. (Éljenzés.) Ez a javaslat kizárja a szövetekezleteket is, amelyek áldásos működéséhez pedig semmi kétség nem ér. Nagy elismerés van ebben, hiszen maga a kormány hangsúlyozza minden alkalommal, mennyire kívánatos, hogy a közpáldán szerepöl férfiak vállalják el a szövetekezletek vezetését. Eddig a kormány kívánása teljesíthető volt, a jövőben ez is lehetetlenül válik. A szállítók kizárása is erős sérelem a mezőgazdaságra nézve. Nincsen semmi következtetés abban, hogy a gazda a maga tenyészállatait évről-évre szabadon adhassa el a kormánynak, de ha szerződéssel biztosítani kívánja tenyészállatainak eladását, akkor inkompatibilissé válik. Va ósszággal érthetetlen a dohányengedélyek és a szeszkontingens összeérteletlenné tétele. Hiszen az intenzív gazdaság batoritása országos érdek és a kormánynak praemiumot kellene kitűzni olyan gazdák részére, kik donányt és szesz termelnek. A lex honestatis, amely tiltja, hogy pénzért, vagy anyagi előnyért járjon közbe a képviselő, elvben helyesnek tartom, de fel kell vetni a kérdést, voltak és vannak-e képviselők, akik ilyeneket cselekesznek? (Zajos közbeállítások: Hogyne lettek volna!) Nos, ha voltak ilyenek, akkor lesznek a jövőben is, bármilyen szigorú törvényt alkotunk, mert ha a képviselőt a saját becsülete nem tiltja el az ilyesmitől, akkor hiába alkotunk még oly szigorú törvényt: az éle me rosszszisztemek ezt a törvényt mindig ki fogják játszhatni. A tisztesség mértékét kodifikálni nem lehet és a tisztességes képviselőkre mélyen sértő, hogy törvényt alkotunk, amelyben megtiltuk a képviselőnek a tisztességtelen cselekvést. Halhatatlan óssún, gróf Szechenyi István hirdette, hogy tokozni kell a nemzet anyagi erőt, mert csakis ezeknek birtokában fogja kivivhatni és megtarthatni szabadságát. Korársai ót nem értették meg. Új nemzedéknek kellett jónni, amely fel tudta togni eszméit. Így erősbödött meg gazdaságilag az ország oly mértékben, amilyenről maga Szechenyi István sem ámodott. Nos ugyanez a Szechenyi István, ha ma élne, a Tisza-szabályozás, a Duna Gózhajózási Társaság és a Henger-malom részéről most inkompatibilis lenne. (Zajos derűtség. Felkiáltások: De az nem huzott ám fizetést!)

Végső szavait egyenesen Széll Kálmánhoz intézi. Nemrégiben tárgyalta az Adria-javaslatot. E javaslat egyes részei, kivált az adómentesség nem tetszett senkinek és habár a párt néma resignációval megszavazta volna a javaslatot, Széll Kálmán belátta hogy meg kell nyugtatni a lelkiismereteket és egy bőbes módosítással elvette az élet minden aggodalomnak hasonló állapot most is. A külömbőség csak az, hogy az aggodalmak most nem az ellenkezés, hanem itt, a partban merülnek fel. Lépjünk hát rá az aranyos közpárt, Széll Kálmán pedig mutassa ki újból, amit mar annyiszor kimutatott, hogy ó a legérdemesebb arra hogy a nemzetnek vezére és a kormánynak teje legyen. (Zajos éljenzés.)

Gróf Tisza István: Két szempontból indul ki a javaslat. Az egyik a parlamenti tisztesség szempontja, a másik a szorosan vett inkompatibilitás. Lényeges különbséget kell a két szempont között tenni. Más kérdés az, mi ilik és mi nem és megint más erkölcsi megítélés alá esik a képviselőnek esetleges függési viszonya. Az első szempontnál nézve egy nézetem van Szechenyi Aladárál. A tisztességet valóban bajos paragrafusokba ónteni, de nincsen kifogás az ellen, hogy bevegők az illető szakaszt a törvényjavaslataba és előre is kijelenti, hogy azt változatlanul elfogadja.

Ami már a politikai függést illeti, itt figyelmeztet arra, hogy ez a kérdés összefüggésben van magával a lényegével a parlamenti kormányrendszernek. A külöföld példája azt mutatja, hogy összeférhetlenségi törvényt csakis ott hoznak, ahol a parlamenti rendszer uralkodik, de még ott is csakis arra a törvényhozó testületre, amelynek van kormány buklató hatalma. Ebből önként folyik, hogy a főrendekre való kiterjesztést elvi szempontokból nem helyesítheti. Ha a főrendház maga akarja a tisztesség szempontjából, hát kimondhatja, hogy törvényt akar hozni a saját maga tagjainak érdekösze-

érférhetlenségére nézve is, de közjogi szempontból ilyen törvényt hozni merőben felesleges. Tagadhatlan, hogy az anyagi érdekek kapcsolata lehetővé teszi a képviselőknek politikai függését és ennél fogva az elvi álláspont helyesen az, hogy inkompatibilitás legyen minden olyan eset, amely tiszti összehajthatóságot létesít a képviselő és a kormány között. De az csak ott természetes, ahol az állam nem folytat olyan kiterjedt magángazdasági működést, mint nálunk s ahol másfelől a társadalom gazdasági téren érvényesebb, mint Magyarországon. Angliában pl. az a törvény semmi gyakorlati nehézségeket nem okozna, de másképpen áll a dolog minálunk, ahol az állam kiterjedt magángazdasági működést folytat s ahol a közös vámterület következtében az állam iparfejlesztési akciója oszakis az állam fogyasztó erejének igénybevételével fejthető ki. Itt az iparnak ugyyszólván 1/10-érlése csak úgy tud fennállni, ha termékeit az államnak is eladhatja. Tagadhatatlan, hogy 20 év óta gazdasági téren nagy fejlődést mutat fel hazánk, de épp oly tagadhatatlan, hogy ez a felvirágzás soha nem lett volna lehetséges, ha nem állanak olyan férfiak a különböző iparvállalatok élén, akik egyéniségük sulyával és nevével képesek voltak elnyerni a külföldi tőkének a bizalmát. Személyes tapasztalásból mondhatjuk, hogy a külföldi emberek meg voltak lepve attól, hogy mekkora kaliberű férfiak állanak nálunk az iparvállalatok élén és hogy e férfiak mennyi tudással és mennyi ügybuzgósággal vezették e vállalatokat.

Az európai pénzpiac bizalma nélkül közgazdasági állapotaink fejlődése lehetetlen lett volna. Bátran ki merem mondani, hogy e férfiak közgazdasági tevékenységük nélkül az európai tőke bizalmát soha meg nem szereztek volna. Nos, a külföldi tőke bizalmára ma is szükségünk van. Ma is életkérdés ránk nézve, hogy gazdasági téren is egyenrangú faktorok gyanánt szerepeljünk Európában többi államaival. Kulmináltnál fog ez a gazdasági fejlődés a valutarendezés időpontjában. Akkor lesz a legfontosabb az a kérdés kik azok a személyek, akik a magyar iparvállalatok vezetésében résztvesznek. E szempontokra való tekintettel vissza kell riadni az iparnak és kereskedelemnek a parlamentből való kizárásától. Magyarországon nincsen komoly ember, aki ez elvnek helyességét be ne látná. Ennél fogva szükséges a részleteknél a kellő közéletű eltalálást. Örömmel ragadja meg Széll Kálmánnak azt a kijelentését, hogy a 75-iki törvény szellemén túlmenni nem szabad. Helyesen mondta ezt Széll Kálmán. Valóban mindenkinek így kell vélekednie. (Helyesítés.) De éppen e szempontból mélyen sajnáljuk, hogy a bizottság akár öntudatlanul, akár öntudatosan, de messze túlmegy a 75-iki törvény elvi korlátain. Így például a közlekedési vállalatok a régi törvényben nem voltak összerétegzettek, a pénzügyeket pedig csak akkor, ha állandó vagy tartós és szerződéses viszonyban állottak a kormánnyal. Ami a szállítókat illeti, ezeket a szerződésen 75-iki törvény beleolvasztotta a vállalkozók fogalmába, de az indokolásban nyíltan kimondja, hogy nem lehet eltiltani az iparost a megrendelések elfogadásától. Vizsgáljuk hát meg a részleteknél, mi felel meg a 75-iki törvénynek és melyek azok mindazok, ami ezen a mértéken túl megy. Hiba volna, ha nézeteltérések keserűséget ébresztenének körülünk; hiba volna, ha elvi elhatárolások származásának közöttünk s nem igyekeznénk engesztelékeny hangon tárgyas kapocsióra. Erzi Széll Kálmán végzavainak sulyát és maga is nagy szerenostlenségnek tartaná, ha az összerétegzetlenség kinos kérdése átszállana a jövő parlamentre. Még önmegtagadás árán is arra kell igyekezni, hogy ez a mérges anyag kiválják a népképviselő szervezetéből. E végből menjünk el a legvégső határig, ameddig csak lelkiismeretünk elmenni megengedi.

Meggyőződés, hogy senki nem akarja a dolgokat élükre állítani. Menjünk hát be a részletes tárgyalásba úgy, hogy kölcsönös jóakarattal mérlegeljünk az egymás kifogásait és keressünk becsületes kompromisszumot, amelyet megnyugvással fogadhat el mindenki. Végül még egyet. Főszempont az legyen, hogy jól végrehajtható törvényt hozunk létre, mert valahára egyszer s mindenkorra véget kell vetni a homályos helyzeteknek s azoknak a gyanúsításoknak, amelyek eddig a közgazdasági tevékenységhez fűződtek. Nem akarom bünbakul odaállítani az összerétegzetlenségi bizottság tagjait, akik legjobb meggyőződésük szerint sok fáradsággal végezték hivatásukat. Annyit mondok tehát csupán, hogy oda kell hatnunk, hogy az új törvény alkalmazásának során többé soha hasonló izgatottságok, nyugtalanságok és gyanúsítások ne keljenek elő.

Végül kijelenti, hogy szívesen ruházta volna a bíráskodást a Kuriára, de ma már ezt nem kívánja kezdeményezni. Egyetlen igyékése ma már csak az, hogy a bizonytalanság, a homály s az új konfuziók lehetőségét megszüntse. (Helyesítés.)

Gróf Apponyi Albert egyetért Tisza Kálmánnal abban, hogy e kérdésben a parlament nivójának emelése vagy hanyatlása játszik bele, s hogy gazdasági életünk felvirágzása vagy süllyedése lehet a megoldás következménye. Azt is érzi, hogy a nyugati államokhoz képest nálunk az állam igen kiterjedt magángazdasági tevékenységet folytat és a közgazdasági téren működők minden lépten-nyomon belebotlanak az államba. De itt nemcsak arra kell figyelemmel lenni, hogy képviselők ne jussanak függő viszonyba a kormánnyal, hanem arra is, hogy a közgazdasági téren működő képviselők sokasága esetleg ne gyakorolhasson nyomást a kormányzatra.

Az is áll, hogy minálunk az állam magángazdasági működésének túltengésénél fogva az állami működés több érdeket tangál és áll viszont az is, hogy másutt, ahol az állam ilyen természetű működést nem fejt ki, kevesebb szükség van ily szigorú szabályozásra. Mindazonáltal semmi szükség arra, hogy a szabadság rendezésénél túlzásokba essünk. A részleteknél esetről esetre vizsgáljuk meg kölcsönös jóakarattal a felmerülő kifogásokat. Nagyban véve, a bizottság munkáját helyesnek tartja és úgy véli, hogy a javaslat a helyes utas is megtalálta.

A parlamenti nivó kérdésére megjegyzi, hogy e részben Széll Kálmánnal tart. Neki is féjdelmas, hogy esetleg sok kiváló férfiú kimarad a parlamentből és kijelenti hogy ebben az országra nézve sulyos veszteséget lát. De itt kettő közt kell választani: vagy azt kell választanunk, hogy a parlament esetleg elveszt olyan férfiakat, akik részei és értékes tagjai voltak, vagy pedig azt, hogy a parlament megszerezze a maga politikai és erkölcsi színvonalának sokkal lényegesebb kiegészítést, tudniillik azt, hogy a képviselők teljesen függetlenek legyenek a kormányhatalomtól. Ha választani kell, hogy a két érdek közül melyiket sebezze meg minden habozás nélkül arra szánja magát, hogy a parlament nemzeti pozícióját emelje minden gyanu fölé. A szabadelvűség és nemzeti érdek szempontjából a döntő sulyt arra a szempontra vetjük, hogy a népképviselő tevékenységben és sulyban folyton gyarapodjék s tekintélye és sulya oszloknak veszedelme ellen megóvassék, mert a képviselőház presztízse dönti el a nemzet felvirágzását.

Visszatérve azokra a kiváló férfiakra, akiknek a parlamentből való távozását ő is sajnálja, minden támadó el nélkül meri állítani, hogy azok a kiváló egyéniségek inkább kivételes jelenségek voltak. A nemzeti fejlődés szempontjából azonban nem egészséges irány az, amely az államnak való üzlet összeköttetés kombinálja a törvényhozási téren való szerepléssel. Ez az irányzat, ha elharapozik, egészségtelen utra visz. S az ipari és kereskedelmi vállalatok érdekében sem jó, hogy azok boldogulásukat befolyásos emberek igénybevételében keressék. Az ipar és kereskedelem önállósága érdekében kívánni kell, hogy saját ere ére támaszkodva boldoguljon, ne pedig olyan tényezők révén, amelyeknek igénybevétele a parlament függetlenség szempontjából veszélyes.

A tárgyalásra nézve ő is azt óhajtja, hogy maradjon meg a teljes egy értetés; tehát kollégialis vitatkozást kíván amely elfogulatlanul igyekezzék az ellentétes vélemények kapacitására. (Eljenzés.)

Széll Kálmánnal egyetért ebben a tekintetben is, de figyelemmel rá, hogy a miniszterelnök a javaslat kardinális feltételeihez feltétlenül ragaszkodik. Neki magának is vannak kifogásai egyes rendelkezések ellen. Sőt részben igen sulyosak kifogásai, de előtte az a domináns szempont, hogy egyes kiogások miatt, bármennyire komolyak legyenek is azok, nem szabad kockára vetni a törvény létrejöttét. Az előzetlenség és kapacitálás mellé tehát ő még odahelyes egy szempontot, amely a sikeres megoldásnak e részben főkélléke: Szükség van ugyanis az előzetlenség és a kapacitálás mellett még a *figyelemre* is. (Mozgás. Eljenzés.)

Eppen, ott, ahol valamely új törvény számos érdeket sért és még nem egészen kipróbált téren kell a törvényhozásnak mozognia, a sikernek feltétele nemcsak a koncolians együttműködésben, hanem érellyes és a közbizalom által elfogadott vezérlettel szemben tanusított figyelemben is áll. Fejezzük ki nyíltan kifogásainkat, ha sikerrel akarjuk a kérdést düllőre vinni. Azt is szükséges tudnunk, hogy feltétlenül meg kell bízunk abban a vezetésben, amely lényes képességeinek annyi tanujelét adta eddig is, s amely múltjánál fogva is bebizonyította, hogy az ország finánciális és gazdasági érdekei iránt milyen kiváló érzékkel bír. Ilyen értelemben elfogadja a törvényjavaslatot. (Élénk eljenzés.)

Szállgyi Dezső emelkedik fel most szólásra s kéri, hogy beszédét holnap mondassa el.

Báró Podmaniczky Frigyes elnök a vita folytatását holnap délután 6 órára halasztja.

A *Budapesti Tudósító* jelenti: Egy esti lap szerint Széll Kálmán miniszterelnök ma délelőtt a képviselőház miniszteri szobájában előbb gróf Tisza Istvánnal, ezután gróf Apponyi Alberttal és Rakovszky Istvánnal értekezett volna az összerétegzetlenségi törvényjavaslat dolgában. Sulyt helyezünk annak konstataálására, hogy a miniszterelnök ma délelőtt a nevezettek közül erről az ügyről csak gróf Tisza Istvánnal beszélt. A miniszterelnök gróf Apponyi Albertet csak futólagosan látta a teremben és Rakovszky Istvánnal szintén csak a teremben találkozott, aki vele egyik ügyéről beszélt. Mindez azonban a gróf Tisza Istvánnal folytatott beszélgetés előtt történt és sem gróf Apponyival sem Rakovszkyval nem esett szó az összerétegzetlenségi törvényről.

(Aki föl se lépnek.)

Körülbelül ötvenre tehető azoknak a képviselőknek a száma, akik az összerétegzetlenségi törvény következtében kénytelenek lesznek választani, hogy állásukhoz vagy mandátumukhoz akarnak-e ragaszkodni. A mi értesülésünk szerint azonban ezek közül negyvenen úgy fognak optálni, hogy az állásukat ejtik el inkább. Csak tizen vannak, akik már ma is föltétlenül el vannak szánva, hogy amennyiben az összerétegzetlenségi javaslatból törvény lesz, nem is fognak mandátumot vállalni. Ez a tíz képviselő: Gajdri Odón, Daniel Márton, Tolnay Lajos, Chorin Ferenc, Hieronymi Károly, Berzeviczy Albert, Bauer Antal, Rosenberg Gyula, Veszler Imre és Zámorey Béla.

HIREK.

Militarizmus és kivándorlás.

Az európai civilizáció egyetemes hazugságai közt a legnevetségesebb, a legbántóbb és legszomorubb az, mely a militarizmus ellen szőz a frázisait. Minden vonalon kiforrott, kialakult és megkristályosodott már az a nézet, hogy a gazdasági forradalom megszüntetésének nincs jobb eszköze, mint a fegyverek lecsatolása s mégis talpig vasban állják az őrök a nemzetek valami mellett s valami ellen, ami nincs sehol. Rettagnak attól, ami nem fenyegetőzik, öldöklő szerszámokat gyártanak valami ellen, ami semmi. A nemzetek megtanulták már, hogy egymás ellen nincs okuk harcba szállani s jobb ekevasat kovácsolni, mint ágyüerőt önteni. Megtanulta Európa minden népe, hogy a kölcsönös gyilkolásnak semmi köze sincs a haza szent fogalmához és a hazaszeretet nemes érzéséhez.

A nemzeti törekvésekben kicsucosodó politikai párt vezérémbere egyszerűsággal és aktív politikuskok lelkesedéssel tapsolnak annak a vándor grófnak, aki a Tudományos Akadémiában az őrök békeesség áldásairól prédikál.

— A dolog korai.

Ezt mondja a békeesség szerető filiszter. De ez a filiszter csak a békeesség szerető, a békét nem. Kávéházi asztaloknál, otthon, kasszinókban, tudományos értekezésekben bátran mondják már az emberek, hogy a hadseregek egyszerűen udvari testőrségekké lettek. A politikában, a hivatalos kijelentésekben azonban gyáva meghunyászkodással titkolják ezt a véleményt s sokan vannak, akik még most is a hazafiság és a nemzeti érdekek hangoztatásával beszélnek az ágyuk ezreiről, a generálisok tollas csáköiről, a dobok pergéséről és arról a tüzes, nagy érzésről, mely végig száll a lelkeken, mikor megszólal a harci sip.

Az ágyuk ezreiből harangot önteni, régi gondolat. A generálisok tollas csáköit a nemzetek muzeumba vinni, nem eredeti ötlet. A dobokat az árverésen kell megszólaltatni, s pedig minél ritkábban — szives kívánság. A sipok és a tüzes érzések felhasználásáról is többféle terv van forgalomban. A tüzes érzésekről különösen.

Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy felhívja a kormány figyelmét arra, hogy az újoncok hatvan százalékát besorozták, s ez a kedvező körülmény

erősen előmozdítja a parasztleányok kivándorlását.

A hivatalos fogalmazás jámbor és aláztos. Semmi rosszindulat nincs benne, csupa forró kívánság a haza érdekében. Az a mérhetetlen ellentmondás azonban, mely a közgazgatási bizottság határozatából kiárad, az európai béke szempontjából mérhetetlen hazugsággá lesz. Szegény közigazgatási bizottságok, miképpen fogalmazzanak őszintében, ha egész Európa hazugságokat kiabál. A hatvan százalékos ujoncsorozás tehát kedvező, de ez a kedvező eredmény egy mérhetetlenül fontos állami és nemzeti érdekét hatalmasan arcuul üt. A leányok kivándorolnak az ujonck miatt. Nincs férfi, nem kell asszony. Nem kell, éppen ebben az országban, ahol az asszonyok amugy is csak másfél százalékkal vannak többségben a férfiaknál s ahol az új véderőtörvény behozatala óta veszedelmesen aláhangyaltott a házassulók száma!

Ime az eleven élet, mely rámutat arra, hogy milyen veszedelmes hazugságok, milyen szédítő csalások szikláit közt kormányozzák a népek hajóját. Az eleven élet példája, mely felveti azt a kérdést, hogy mi a fontosabb: diplomáciai semmisségek miatt talpig fegyverben állani-e s megfosztani az embereket az élet gyönyörűségeitől, avagy a természet rendje szerint fejlődni hagyni az emberiség fáját? Mi a hazafiasabb szempont ebben a kérdésben? A kibontott lógó, a harci sip, a dobszó s a véres dícsőség-e, vagy az élet, a fejlődés s a népesség megmaradásának elsőrendű érdeke? Mi az államok nagyobb és szentebb kötelessége: az-e, hogy instituciókat tartson fenn, vagy az, hogy a nemzetet tartsa meg?

Kongresszusokat tartani nemes dolog s az eszmék megérleléséhez vezet. De a megért eszmék körül tojástáncot járni, szomorúan neveléses dolog.

Goda Géza.

Budapest, május 11.

BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

A király a mezőgazdasági kiállításon. A földmívelési miniszter által a párisi kiállítás tárgyaiból a városligeti iparsarnokban rendezett mezőgazdasági kiállítást a király e hó 13-án, hétfőn délután két órákor látogatja meg.

Osztrák miniszterek Gödöllőn. Bécsből táviratozta tudósítónk, hogy Koerber osztrák miniszterelnök Wittke vasúti miniszterrel ma Gödöllőre utazott, hogy a parlamenti helyzetről jelenléti tegyen ő felségének. Ugyanakkor fog elődni Gödöllőn az is, hogy mikor utazik a király Prágába. A reichsrathi pártok vezérei hétfőn konferenciát tartanak a kompromisszum létrehozása céljából.

Klotild főhercegnő a műipari kiállításon. Klotild főhercegnő tegnap délután meglátogatta a magyar nők műipari kiállítását a Városligetben. Erkezők Ujlaky-Madarász asszony, Fogutowicz Manóné és Györgyi Ilona fogadták, akiknek a kalauzolása mellett a felségesség asszony nagy érdeklődéssel tekintette meg a finom, művészi kézimunkát s számos tárgyat vásárolt. Távozásakor a látottak felett megelégedésének és örömeinek adott kifejezést s kilátásba helyezte, hogy látogatását meg fogja ismételni.

A hódmezővásárhelyi Kossuth-szobor. Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy az ottani Kossuth-szobor gyűjtőbizottsága legutóbbi ülésén nagy lelkesedéssel fogadták el dr. Endrey Gyula indítványát, hogy a szobor már a jövő év szeptember havában, Kossuth Lajos születésnapjának 100-ik évfordulójára felállíttassék. Juhász Mihály polgármester megígérte, hogy ennek megbeszélése végett a szoborbizottságot e hó 16-ik napjára egybehívja. Lehet tehát, hogy a

szegedi Kossuth-szobor felavatási ünnepével a hódmezővásárhelyiek egy időben tartják a Kossuth-szobor-ünnepüket.

A gödöllői Erzsébet-szobor leleplezése. A gödöllői Erzsébet-szobort, Réna József legújabb művét, május 19-ikén délelőtt tizenegy órákor leplezik le díszes ünnepség keretében. A leleplezési ünnepség sorrendjét következőképp állapították meg:

1. Ócsászári és apostoli királyi felsége hódolat-tesztes fogadtatása a szoborbizottság által.
2. Kölcsey himnusza. Éneklék a dalárdák.
3. A szoborbizottság elnöke ó császári és apostoli királyi felsége legmagasabb engedélyét kéri a leleplezésre.

A lepel lehull.

4. A leleplezés alatt a dalárdák Kern Aurélnak Erdélyi Zoltán alkalmi költeményére szerzett himnuszát éneklék.

5. A végrehajtó-bizottság elnöke a földmívelésügyi minisztert felkéri a szobor örízetebe vételére.

6. A földmívelésügyi miniszter válaszol.

7. Vörösmarty szózata. Éneklék a dalárdák, végül

8. A szobor-bizottság elnöke ó császári és apostoli királyi felségének legmagasabb engedélye folytán bemutatja Réna Józsefet, a szobor alkotóját és a szobor-bizottság tagjait.

Az ünnepély alkalmával a katonai személyiségek díszfőveggel, a szobor-bizottság tagjai nemzeti díszöltönyben, minden más meghívott vendég reggeli sétatöltözékben (fekete kabátban), a hölgyközönség utcai öltözékben (kalappal) jelennek meg.

Az ünnepélyre a szobor-bizottság által meghívottak az uralkodóház tagjai, az idevált királyné mellett szolgálatot teljesített udvarhölgyek és urak, a m. kir. kormány tagjai, az országgyűlés mindkét háza (melyek küldöttségileg képviseltek magukat), végül Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye és Budapest székes-főváros törvényhatóságainak küldöttei.

A szultán állapota. Európa uralkodói között ez idő szerint a szultán az egyetlen, akinek az állapota iránt állandóan érdeklődni kell. Olyan dolgokat követ el Törökország felségese ura, amelyek a legnagyobb mértékben abnormisak s gondolkodóba ejtik az embert a felől, hogy vajjon épész emberrel van-e dolgunk, vagy nem. Ma nagyon is kerülő uton, egy londoni telegramm alapján az a hír jutott el hozzánk, hogy a szultán a napokban egyik orvosát lelőtte. Ennek az orvosnak az volt a feladata, hogy a nagy ur fülét gyógyítsa. Az orvos úgy igyekezett enyhíteni a szultán fájdalmát, hogy masszírozta a füle tétjét s ezenközben olyan fájdalmat okozott a betegnek, hogy az előrántotta a revolvert és agyonlőtte az orvost. A lövés zajára berohant egy szárnysegéd is a szobába, de vesztére, mert a szultán rá is kilőtte a pisztolyt és megsebesítette.

Baross Gábor halálának évfordulója. Baross Gábor halálának évfordulója alkalmából az elhunyt miniszter felsége gyászistentiszteletet tartatott az egyetemi templomban. A rekviemét Krissán Mihály pápai kamarás, szeminariumi igazgató mondotta fényes papi segédlettel és jelen voltak a gyászmisén az özvegy, a család, a közeli rokonság és a kereskedelmi minisztérium főbb tisztviselői.

A gólya a Kvirinálban. A római Kvirinálba kedves vendéget várnak. Az olasz orvosok számítása szerint június elején fog a gólya a Kvirinál tetején kelepelni és erre az eseményre már most nagyban készülnek, hogy méltón ünnepeljék meg a királyi család és a nemzet örömnemepét. Az ünnepi bizottság jelentékeny kedvezményeket eszközölt ki, úgy hogy a nép olcsón utazhatik Rómába, ahol jótékony célu előadások, hangversenyek lesznek. A Monte Pincion nagy tűzijáték lesz és akkor szentelik fel az új Cavour-hidat is. A Touring-klub versenyint rendez az ujszülött tiszteleire, a mágánsvilág virágkorzót, az evezősök kiragáznak, a helyőrség fáklýásmenetet tart. Kivánatos tehát, hogy a jó gólyamadár meghozza a várt örömet és a nagy előkészületek méltó juttatást trónörökösökkel örvendeztesse meg Itália népeit.

Prielle Kornélia unokája. A Nemzeti Színház páratlan nagy mamája nem csak a színpadon szerencsés az unokáival. Az életben is megéri azt a boldogságot, hogy egyik kedves unokája fiatalságának és szépségének teljes virágzásában lép az oltár elé annak az oldalán, akit szívvel szeret. Esküvő lesz holnap délelőtt tizenegy órákor a Kálvintéri református templomban: Prielle Kornélia unokájának, Visontai-Kovács Rózsikának esküszik örök hűséget Tóth Pál pestmegyei földbírtokos. A nászmenet fényess lesz, de minden pompánál fényesebb lesz az öröme az a könyvespöppe, amely a boldog nagymama szeméből fog kigördülni a bájos unoka esküvőjén.

Mivel foglalkozik egy porosz ex-miniszter. Miguel volt porosz miniszter csak az imént lépett nyugalmába. Hogy mit ért ő nyugalom alatt, azt röviden elmondta egy ujságról. Nagyán érdekes és tanulságos mondatok ezek:

En immár befejeztem a feladatomat. A porosz adóreform törvényerőre emelkedett. Most pedig visszavonulok íróasztalomhoz és minden időmet olvasással és irodalmi munkálkodással akarom eltölteni. Mindig kedvenc terveim közé tartozott az, hogy a német államok szövetség-mozgalmáról, amelyben egyébként én is aktív szerepet játszottam, részletes történeti ismertetést írjak. Legújában a lengyelek történetét tanulmányoztam és ebből megtudtam azt, hogy Lengyelország azért ment tönkre, mert hiányzott a polgári közélet. Nemrég pedig Erzsébet angol királyné korát olvastam és a könyv szerzőjének nézetével egyezik az enyém is. Be kell ismernünk, hogy a XVI. században az angolok egy politikailag, mint kulturális szempontból sokkal magasabb fokot állottak mint ma. Csak egy dolog maradt meg náluk teljes változatlanságban és ez: a politikai felfogás. Ma éppúgy, mint akkor, minden erejükkel azon fáradoznak, hogy a már megkezdett háborút dicsőítően fejazzék be. Szeretnék tanuja lenni annak, hogy vajjon milyen magatartást tanusítanak a németek, ha hasonló háború szorítaná őket a küzdőtérré! A németek még nem eléggé érettek a politikára. Elszáraz-Lotharingia kormányzása könnyű nekünk, mert az ottani lakók politikai érzületére a francia szellem nyomta rá évszázados bélyegét!

Kritikusok afférje. Ambrus Zoltán, a Pesti Hírlap és Keszler József, Magyar Nemzet színi kritikusa között színügyi polémia támadt, amelynek ki-folyásaképpen Ambrus Zoltán provokálta Keszler Józsefet. Ambrus megbízottai Herczeg Ferenc országgyűlési képviselő és Bródy Sándor író Keszleré Szóts Pál és dr. Werner Gyula országgyűlési képviselők voltak. A segédke, miután a békéltetés nem sikerült, fegyveres elintézésben: pisztolypárbajban állapodtak meg. Feltételek: kétszeri golyóváltás, 25 lépés távolság advance nélkül, 15 másodperc célzási idő. A párbajt ma délután 4 órákor vívták meg. Orvosok voltak: Ambrus Zoltán részéről dr. Boross Ernő, Keszler József részéről dr. Horovitz Géza. Az első golyóváltásnál előbb Ambrus Zoltán lőtt, nem talált, Keszler golyója Ambrus Zoltánnak térden alul a lábai között sivitott el és mind a két nadrágszárat főlzakgatta. Az orvosok Ambrushoz siettek, de konstátálták, hogy sebesülés nem történt. Második golyóváltásra nem került a sor, miután a felek, akik régi barátok, Keszler József bocsánatkérése után kibékültek.

Az orosz diákok sorsa. Néhány regimentbe sorozták be azokat az orosz diákokat, akik résztvettek a pétervári és moszkvai utcai tüntésekben. Kegyetlen szigorral bántak velük, de úgy látszik, maga a kormány belátta, hogy az ilyen bánásmód rossz vért fog szülni. A kancsakat tehát felváltották néhány mézes-mázos igérettel. Kuropatkin orosz hadügyminiszter így szólt egy ilyen kényszer-utján besorozott diákcsoportozat:

— Uraim! Önöknek az a szerencsétlenségük, hogy nem önként, hanem kényszerből szolgálnak a hadseregben. En ezt őszintén sajnálom, remélem azonban, hogy a fegyvereknek alá fogják magukat vetni. Én megengedem önöknek, hogy saját ágyaikat használják és azt a jogot adom, hogy ha panaszuk van, hozzám fordulhassanak kérésükkel. Ezt a parancsot adom ki az összes csapatónököknek. Tanácsolom, hogy jól viseljék magukat, mert felsőbb helyen terve van véve, hogy szeptemberben elbocsássák önöket, de csak azon esetben, ha példás magaviseletet tanusítanak.

Uj Kazinczyak. A hivatalos lap nyomán közöltük tegnap dr. Offenheimer Gyula vezetéknevű Kazinczyra való változtatását és a Kazinczi előnév adományozását. A nemesítés okára vonatkozólag a következő helyreigazító levelet kaptuk:

A Budapesti Napló tegnapi számában dr. Offenheimer Gyula, kassai közjegyző nevének Kazinczyra való átváltoztatása alkalmából azt írta, hogy ez a nemesítés a nagy nevekben bővelkedő és a Kazinczy Gáborral 1864-ben kihalt Ösrégi Kazinczy-család nevének új életre kelése. Holott Kazinczy Ferenc jelenleg élő unokái, — Bálint fia után — Ferenc, Lajos és Gábor és Lajosnak fűtődei. Kazinczy Gábor fia Arthur, kinek leányát Patay Samu vette nőül, továbbá Regmecen lakó Andor, ugyszintén a Biharban lakó Kazinczyak. A fenti adatok közlésére kérve a tisztelt szerkesztőseget, maradtam

alázatos szolgálja

Kazinczy Arthur.

Irányi Dániel síremléke. Irányi Dániel síremlékének leleplezési ünnepélye holnap, vasárnap délelőtt 11 órákor lesz és nem 10 órákor, amint azt a képviselőház tagjainak küldött meghívók jelzik.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 perenyre Payerbachtól. Reichenau Túlajdonos: Dr. Konrad. Gyönyörű, napos, szőlőtől övött fekvésben: 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vizgyógyász. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és értesítéssel szolgálunk. — Irányi Dániel síremléke.

— **A diákkongresszus előtt.** A budapesti egyetem vezető és szereplő ifjúságának reakcionárius munkája disszonáns előjátékká fejlődött a selmecbányai országos diákkongresszusnak. A debreceni jogakadémia hallgatóinak zóna tiltakozása gondolkodóba ejti a vidék ifjúságát és mind több elítélő kritika hangzik el a budapesti egyetemi hallgatóság mozgalmáról. Így már a tegnapi Szemere-lakoma után is, mint ezt egy, a reakcionárius törekvéseket támogató estilap följegyzi, a vidéki küldöttek megbírálták fővárosi kollégáik működését. Hogy ez a kritika milyen lehetett, sejteti a dolog eredménye; hogy az „ugy-nevezett keresztény nagybizottság most már végleg feloszlik.” A felekezeti tendenciájú harc tüzenek valamelyes mérséklése ez. Az oka pedig ennek az eredménynek a reakció sok kudarcára, a kormányának a védnökség fölajánlása alkalmából elfoglalt álláspontja, a debreceniek tiltakozása és az elfogulatlan közvélemény ítélete. Az Egyetemi Kör pedig mindezek után szeptimétni akarja a nyilvánvaló tényeket. Es küldi garmadaszámra a nyilatkozatokat. Aradozó, bőbeszédű „alkotások” ezek, nem érdekesek és nem fontosak. Van azonban bennük egy kis pia fraus. Folyton-folyvást hangoztatják, hogy a kör távol áll a pártok törekvéseitől. Szépen hangzik ez így. De a kör minden tisztviselője, kezdve az elnöktől a számokat vizsgálókig, szerepet visz a reakcionárius mozgalmakban. A sok nyilatkozatra ezért ráférne sok őszinteség. Mert hirforrásnak nem alaposak ezek a nyilatkozatok. Az egyik nyilatkozó ur sajátbeli információit érdekesen jellemzi a *Hircsarnok* című lap tudósítást, amely egy ideig közölte a tendenciózus tudósításokat. Ma pedig ezt írja a *Hircsarnok*:

A *Hircsarnok* kijelenti, hogy úgy, mint tíz nap óta, ezentul sem fog többé hirt közölni az egyetemi ifjak ismert tendenciózus hírtörzsáiből.

A *sárospataki evangélikus református jogakadémia* a selmecbányai diákkongresszusra küldött képviselői ma nyilatkozatot tesznek közre. A delegált ifjak kijelentik, hogy a debreceniek intencióit ismerik és tiszteletben tartják. Ők azonban a kibontakozás útját a kongresszuson keresik.

A személyes érintkezés által akarunk — úgy szól a nyilatkozat egyik része — tiszta látást és határozott meggyőződést szerezni azon vádak felől, melyek a budapesti egyetemi ifjúság ellen a sajtóban napról-napra felhangoznak. És ezeknek a vádaknak esetleges bebizonyulása esetén küzdeni akarunk az ellen az antiberzális irány ellen teljes erőnkkel s ha ez a küzdelem meddőnek mutatkoznak, úgy készek leszünk a kongresszus odahagyására is.

Ez az álláspont szintén érdekes kritikája a fővárosi ifjak munkásságának. Kívánatos, hogy a sárospatakiak a békes kibontakozást célzó munkájukban liberális elveik mellett bátran kitartsanak.

— **Az afrikai lázadó tiszték.** Annak idején nagy port vert fel az a hír, hogy egy Afrika becséjébe küldött francia katonai expedíció két tisztje, *Foulet* és *Chanoine* föllázadt a vezénylő *Klobb* azzredes ellen, akit agyonlővettek. Szomorú példája volt ez a francia hadsereg csekély fegyelmetlenségének. Később híre járt, hogy a két lázadó tisztet meggyilkolták a benschülöttek. Most több olasz alattvaló Afrika belsejéből jövet azt a hirt hozta, hogy *Foulet* és *Chanoine* él, sőt *Uadi* szultán szolgálatába szegődött mindkettő és annak hadseregét szervezik. Szervezik pedig a franciák ellen.

— **Kiállítás történet.** Amerika nagyban készült a *buffalói* kiállításra s világszerte hirdette, hogy ez a kiállítás le fogja főzni az összes eddig megbukott kiállításokat. A magunkfajta egyszerű európai ember nem is merte elképzelni ezt a kiállítást, ha elgondolta, hogy Amerika ennyire nekifeküdt a munkának. S ime, most megnyitották ezt a várva-várt nagy világvásárt — és kevés a látogató. Az a hír érkezik a tengeren túlról, hogy a *buffalói Slater*-szálló, amelyet a kiállítás látogatóinak befogadására építettek s amelynek akkora az étterme, hogy ötven ember kényelmesen megebedhet benne — csak úgy kong az ürességtől. Megtörtént a multkor, hogy a roppant nagy teremben mindössze egy ember ebédelt, s nem kevesebb, mint *kétszáznyolcvanhat* pincér sürgött-forgott körülötte. — Ez így valódi hamisítatlan amerikai kép. A mi európai kiállításaink is gyakran látni, hogy annyi a vendég a vendéglőben, mint a pincér, de ekkora differencia igazán csak *Buffalóban* lehetséges...

— **A sikkasztó járásbíró.** Sopronból táviratozák, hogy *Péchy* vizsgálóbíró ellogatási parancsot adott ki *Sohar* kismartoni járásbíró ellen, aki nagyobb összegek elsikkasztása után megszökött. A teljes hiányt még mindig nem sikerült megállapítani.

— **Házasság.** *Sándor Kálmán* eljegyezte *Kohlman Adélt* Budapesten.

— **Találkozó.** Aki az 1886—87. évben a siputcai zsidó elemi iskola negyedik osztályát végzeték, címüket a találkozó érdekében tudassák *Hankam Mórral* (*Rottenbiller-utca* 9. I. em. 25.)

— **Halálozás.** *Latzkó Nánán*, a *Latzkó és Popper* cég belfajta ma, hosszabb szenvedés után élete 78-ik évében elhunyt. A boldogult megalapítója volt a cégnek, amelyet szorgalmával, fáradsatlan munkásságával országos híre emelt, már olyan időben, amikor a magyar kereskedelmi törekvéseknek szinte legyőzhetetlen akadályokkal kellett megküzdenie. Feddhetetlen jelleme, ritka szakképzettsége előkelő szerepet biztosított számára a főváros kereskedő világában, ahol mindenki nagyrabecsülte az öreg urat, aki már évtizedekkel ezelőtt erős akarattal fáradt a magyar kereskedelem függetlenségén. Halálát a gyászbaborult előkelő rokonságon kívül a tisztelők nagy serege mélyen fájlatja. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz az *Andrássy-ut* 7. sz. gyászházban.

Csongrádi *Forog István* az ismert fővárosi nagyiparos ma délután 5 órakor hosszabb szenvedés után 69 éves korában meghalt. A boldogult általános rokonszenynek és tiszteletnek örvendett és évtizedeken át munkás, szorgalmas tagja volt a fővárosi törvényhatósági bizottságnak, ahol mindenkor a szabadelvű párt soraiban foglalt helyet. E miatt egy ízben ki is maradt a képviselőtestületből, de a legutolsó választásoknál ismét bejutott a városházára. Becsületes, jószívű, a közügyeket is mindig szíven viselő ember volt, aki igen sokat fáradozott a mai főváros megerősítésében. Ő felsége előbb a *Ferenc József-terem*ben, majd a nemesség adományozásával jutalmazta érdemeit. A fővárosban nagy üvegkereskedése volt, amelyet később, a külföldön is elismert üvegfestészeti műteremmel egészített ki, ahol sok derék munkást nevelt a művészeti ipar ez ágának. Néhány év előtt egy vadászaton átötte bakkezt s amputálni kellett. Ettől fogva a derék öreg ur sokat vesztett régi jókedvűből, de a városi ügyek iránt való érdeklődése azóta sem lankadt. Ama kevesek egyike volt, még a régi gárdából, akik komolyan, lelkesedéssel fogták a régi városaiti hivatásukat. Temetése hétfőn délután négy órakor lesz *Havas-utcai* házában.

Draskovich Iván grófné, született *Erdődy Julia* grófnő, csillagkeresztet palotahölgy, 64 éves korában *Pozsonyban* meghalt. Május 2-ikán a pozsonyi lövészeny megűlt és tüdőgyulladásba esett. A grófné híres lovas volt és a sportot általában nagyon kedvelte, azonkívül szépen festett. Alattképei a budapesti múkiállításokon is többször feltűntek. Holtestét hétfőn szentlelke és a pozsonyi halottasházánál s azután a trakostváni horvátországi kastély családi sírboltjába viszik. Ferjén kívül fia, *Iván* gróf gyógyszer elhunyt.

Rabinovsky Károly szivarkagyáros e hó 7-én elhunyt szívszélhűdés következtében *Berlinben*. Neje, született *Merényi Elza* és két kis árvaia gyászolja.

— **A völgye után.** Debrecenből táviratozák: *Török Zsuzsánna* varróléány völgye, *Varga Lajos* honvéd, két héttel ezelőtt öngyilkos lett. A léány ezen annyira elbusult, hogy ma reggel sósavat ivott és meghalt. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy völgye nékül nem tud élni.

— **A török postaháboru.** A török postaháboru még mindig nem ért véget. A porta újabb jegyzéket intézett a nagykövethoz, amelyben azt mondja, hogy az idegen postahivatalok intézményének nincs törvényes alapja, majd ismétli azt a gyantustást, hogy az idegen postahivatalok előseitől a csempészetet, azután utal a török posta haladására s újra követeli az idegen postahivatalok rögtönös megszüntetését. A nagykövethoz azt a jegyzéket is visszaküldték *Tefrik basa külügyminiszternek* azzal a megjegyzéssel, hogy ezt a jegyzéket sem fogadják el a benne foglalt újabb sértő gyantustások miatt. A postakonfliktus dolgában a nagykövethoz ma érkezetletet tartottak. A *Congo* francia hajó, amely tegnap *Sziriába* ment, megtagadta a postaküldemények átvételét a török postai igazgatóságtól. A hajó különben akadálytalanul ment el. A francia nagykövetség utasította a két francia állomáshajót, hogy minden eshetőségre készen legyenek. Hír szerint a *Czarevics* orosz hajó, amely holnap *Sziriába* megy, fölveszi a török postai igazgatóság postaküldeményeit. Az idegen postahivatalok számára hetenként postaküldemény érkezett Európából; ezeket a bolgár-török határon bolgár postaközégek visszatartották s átadták az osztrák-magyar posta egyik hivatalnokának, de amint török területre hozták a postaküldeményeket, a török vámhatóságok lepecsételték. Az Európába szánt küldeményeket az idegen postahivatalok napokint külön futárokkal küldik tovább.

— **A frankfurti Rothschild-ház.** Bécsi távirat szerint a frankfurti *Rothschild*-cég továbbra is fenn fog maradni. Báró *Rothschild* Albertnek egyik fia *Frankfurtba* költözik s a bécsi cég egyik vezetőjével át fogja venni a frankfurti bankházat.

— **A Kristály Szt.-Lukácsfürdői hegyiforrás kutválatat** ma tartotta évi közgyűlést. Az ülézet mérleg szerinti eredménye ugyan veszteséggel járt, de miután a *Kristály-ásványvizet* a legtöbb európai államban, *Amerikában*, *Ausztráliában*, *Délnyugat-Amerikában* és *Ázsiában* bevezették, továbbá a lefolyt évben 5 nagy külföldi kiállításban magas kitüntésekben részesült, tekintettel ezen kiváló eredményekre a közgyűlés tudomásul vette a jelentést és az igazgatóságnak köszönetet szavazott.

— **Az első feleség sirján.** *Szigetvártól* a mult éjszaka *Vizler József* kereskedő első nejeének sirján mellé lötte magát. A kórházba vitték, állapota re-

ménytelen. Második nejeének könnyelmű élete miatt önkrejtett és ez kergette a halálba.

— **Az asszony.** Évszázadok, évezredek mulnak, s a világ nem változik annyiban, hogy az asszonyért történne a legnagyobb hősiességek és a legnagyobb — gonoszágok. Csak az imént volt az egy szürnyűsleges francia gazdáról, aki lemészárolta mind az öt gyermekét, mert ujra házasodni akart, s az özvegy menyecskének nem volt innýere a nagy család, amit a kérő magával vitt volna a háztartásba. Az a szegény szerelmes parasztember azt hitte, hogy az csak egy megy manapság, hogy kiirt véres büntetettel egy egész sereg gyermeket, megmossa utána a kezét, s indulhat békén a paphoz, s azután uj nászra a friss asszonnyal. Ez az ember most már ott elmélkedhetik az örültségén a börtönben, a hová időtlen időkre bezárták. Es börtönbe kerül majd ugyan csak az a német ember is, aki szintén elvesztette az esztét az asszony miatt, s aki kevés hilla, hogy az uj kor egyik leghírhedtebb embere lett. Ennek az embernek majdnem a levegőbe sikerült röpi-tenie egy egész falut csak azért, mert a felesége elhagyta. Kölnből táviratozzák az esetet. *Behringhausenben* a bányászok munkára mentek, lehajtott fölvel bizonyosan, mint ahogy az ilyen sulyos, földalatti munkában élő embereknel szokás. Es így történt, hogy valamelyikük az után, éppen a falu közepén, meglátott a földön egy dinamitpatront. Kanóc is húzódtott ki belőle, s ahogy vizsgálták a dolgot, rájöttek, hogy ez a kanóc már égett is, de elaludt. De amire ezenkívül rájöttek, az már a vért fagyasztotta meg bennük. A kanóc, amint húzódtott, egész sor dinamitpatront kötött össze. Megszámlálták: éppen tizenkettő volt. Ha ez a patron mind felrobban, az a falu — nincs többé. Nagy izgalom közepette indult meg a nyomozás, s nagyon hamar kiderült, hogy ki szánta ilyen rettenetes sorsra a falut. Egy szomszédialubeli ember volt. Ez az ember özvegyiségre jutott és ujra házasodván, egy *Behringhausen* lányt vett feleségül. Rosszul bánt azonban a fiatal menyecskével csakhamar, s az haza menekült a szüleivel. Az ura pedig borzasztó dühre gerjedt, s égre-földre esküdözött, hogy bosszút áll, véres boszút, megöli az asszonyt. Így akart aztán bosszút állani: egy falu romjai alá akarta temetni a feleségét, hogy megemlegessék mindenk az ő haragját. Hogy egy egész falu ártatlan népét temette volna el, az neki kicsiség volt. Bizonyára úgy gondolta, hogy egész *Behringhausen* bűnös az ő dolgában. Egyébként olyan ember ő, aki fegyházakban is töltötte életének egy részét, s szintugy fegyházzal legény a két fia is, akit vele együtt fogtak el a csendőrök.

— **A Heuffel-féle betörés.** A rendőrség hetek óta nyomozza már a *Heuffel-féle* betörés tetteseit. Most a véletlen segítségére jött a rendőrségnek. Az egyik tettes megkerült s most már valószínű, hogy a betörő banda a rendőrség börtönébe kerül. Egy terzvárosi zálogházban egy jól öltözött középkorú férfú gyémántokkal és gyöngyökkel kiverő órát akart elzalogosítani. A zálogos észrevette, hogy ezt az órát a rendőrség körizte és rendőrt hívott. *Primus Gyula* detektív csaknamar bement a zálogoshoz és letartóztatta az illetőt, akiről kiderült, hogy *Kaiser István* Erdő-Tarcsán lakó 34 éves mészáros, aki régi ismerőse a rendőrségnek. Három évvel ezelőtt lopásért börtönbe jutott. Tavaly hagyta el a fővárost. Erdő-Tarcsára költözött és magával vitte régi szeretőjét, *Kincze Teréz*t. Május 4-ikén jött *Kaiser* Budapestre. *Komáromi* Mátyás bírósági végrehajtónál, az *István-ut* 3. sz. a kapott szállást. A detektívek házkutatást tartottak a lakásán és husz gyémántgyűrűt és sok egyéb ékszer találtak nála. Valamennyi ékszer a *Heuffel* boltjából való. A rendőrség két detektíve, *Primus Gyula* és *Beck István* még aznap leutazott Erdő-Tarcsára *Kaiser* házához. Velük ment *Heuffel* ékszerész is. Ott is átkutaták a házat és a betörésnél elvesztett tárgyak nagy részét tényleg meg is találták. A házkutatás alatt *Kaiser* szeretője merényletet követett el a detektívek ellen. Mikor a szekrény kulcsát elkérték tőle, egy hosszú konyhakesél rátamadt *Primusra*. Mikor pedig lefogták, paprikát akart a másik detektív szemébe szórni. A detektívek a merénylő asszonyt *Augustin János* bíróségi és az egyik esküdő segélyével megkötözték és a községháza börtönébe csukták. A detektívek most *Isaszegh* környékén keresik *Kaiser* tettestársait és immár valószínű, hogy a betörőbanda egyik tagja sem kerülheti el a méltó büntetést. Az ellogott *Kaiser Istvánt* a rendőrség már átkísérte az ügyészséghez.

— **A posta találékonysága.** *Morvaország* egyik legkisebb falujában, egy munkás egy levelező-lapot adott a postára ezzel a címzéssel: *An den bekantesten grössten Waarenhaus* anélkül, hogy a rendeltetési helyét megjelölte volna. A zlimi posta *Bécsbe* küldte a levelet 4-szeres kérdőjellel ??? ? ? ? ? Vielleicht Budapest. ??? ? ? ? ? A bécsi postahivatal a kártyát tényleg *Budapestre* küldte és magától értődik, hogy az országszerte ismerős legnagyobb áruházunknak, a *Párisi Nagy Áruháznak* (*Kerepesi-ut* 36.) szolgáltatta ki. Örvendetes tény, hogy hazánk ily rövid idő alatt ezzel az egy vállalat-

Nyilttér.

Vérgyógyítás

HEMOPÁTIA.

Ezen új eredeti gyógymód bántalatos sikerrel lesz alkalmasva kőzvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűlés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosának (Hemopatia) rendelési intézete van Budapest, V. Váci-körút 18. sz. alatt.

Rendelés naponta 9-1 és 3-4-g. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Leghatásosabb VASAS

Guber Forrás

arzenés viz vérszegénység, nőbetegségek, ideg- és bőrbetegségek stb. ellen.

Kapható az összes kávényelv-üzletben, gyógyszerárak és drogeriákrában. MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

Pótvetéshez impregnált takarmányrépamagot mely már 6-8 nap alatt kikéi, minden fajban ajánl MAUTHNER ÖDÖN os. és kir. udvari magyarországi Budapest VII. Rottenhiller-utca 22. VI. Andrássy-ut 22.

Szt-Lukácsfürdő gyógyfürdő BUDAPEST, BUDA. Iszapfürdők, helyi iszapkezelés, stb. csendő ellátás. Prospektus ingyen küld az igazgatóság.

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorosító készülék fekete-nyomásra. Ara 15 frt. Kivánatra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetészet esetén csak a bérmentesítést visszaküldést igénylem. Prospektusok ingyen.

Pohl Frisz Képfelvételek-Értel. Iratok szerek részére. Bécs, I. Hainrichsgasse 2

M. BERKOVITS IV., Váci-utca 7. ki szinten részt vesz a magyar nők művészeti és iparművészeti kiállításán, tisztelettel értesíti a hölgyközönséget, hogy az általa kiállított toilették-eket időnként újakkal cseréli fel s a kiállítás folyamán a teljes, kifejezett, elfogadott nyári divatot mutatja be.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Páris, május 11. Mint Montluconból jelentik, Jovanovic pincéért, akit a Commentry kémkedési ügyben elöltak, egyelőre szabadon bocsátották.

Páris, május 11. Egy bresti távirat szerint Penmarch-ök közelében egy halászbárka 11 emberrel elsüllyedt.

Akik a óár ellen tüntettek.

Szöda, május 11. A cárelenles tüntetések miatt 87 felsőiskolai hallgatót és 27 művészenövendéket kizártak. Több képviselő interpellálni akar Krájevnek, a szobranje elnökének magatartása miatt, aki a szobranje épületének tetefőre, egy kéményhez támaszkodva nézte végig II. Sándor óár szobra alapkövének a le-tételét. A képviselők ezt demonstrációnak tekintik.

A bolgár diákok közti óriási izgatottság uralkodik. Sokan kérényt irtak alá, melyben azt kéri, hogy kizárt kollegáikkal enyhén bánjanak. A kirekerosztott diákok a szerb konzulátushoz kérényt intéztek, hogy a beigrádi egyetem beögradja-e őket. A döntés néhány nap mulva fog beökövetkezni. A kérésnek mellékölji az, hogy a macedon propagandát átvigyék a szerb diákok közé.

Radevet, a Geniben megjelenő L'Effort című macedon lap szerkesztőjét Bulgáriából kintastították. Petrovet, a macedon komité eddigi szabadlábou levő tagját tegnap letartóztatták.

A délafrikai szabadsághar.

London, május 11. A Times jelenti Pianearsri-verből 6-iki kelettel: A busmánok földjén végzett egyesült hadműveletek eredménye az, hogy százötven fegyveres boer megadta magát az igróságba esett. Pietersburgot, hadműveleteik alapját is elvették a boeróktól. Az utolsó hónap eseményei mutatják, hogy a busmánok földje az angoloknak jobban kedvez, mint a boeroknak.

Birmingham, május 11. Chamberlain gyarmatügyi miniszter itt beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy Anglia nem kecsisejéért küzd, hanem délafrikai birtokának megtartásáért. Ha Anglia visszariadt volna a haretől, elveszette volna a gyarmatok bizalmát s magára vonta volna a művelt világ gúnyját és megvetését. Az angol nemzet megmutatta ebben a harcban, hogy méltó elődeihez. A közönségtől odma néve azt mondta a miniszter, hogy ennek a vámnak vagy a külföldi vevőknek, vagy a bányatulajdonosokat kell terhelnie. Közgazdasági tekintélyek is úgy vélekednek, hogy a vámot a külföld fogja viselni.

Brüsszel, május 11. Az angol lapok célzatos és alaptalan közléseivel szemben, amelyek arról szólnak, hogy Botha legközelebb Európába érkezik, itteni boer körökben a leghatározottabban kijelentik, hogy Krüger nemrég nagyon kedvező híreket kapott Bothától, aki el van tőkölvé, hogy a végsőkig fog harcolni s bizik benne, hogy a boerok győzelmet fognak aratni.

Vihar a Volgán.

Pétórvár, május 11. A Volgán ma imonyu vihar dult. Igen sok hajó elsüllyedt.

Inzultált szerzetesek.

Madrid, május 11. Lisszaboni jelentések szerint a tömeg számos Santarombé érkezett fr szerzetest bünygyával dobált meg. A rendőrség kösbélelt és alkalmat adott arra, hogy a szerzetesek köcsiba töljenek s így a további támadásoktól megmeneküljenek. A tömeg kövekkel dobálta meg a köcsikat. A rendőrség néhány embert letartóztatott.

A kínai bonyodalom.

Peking, május 11. Ma este közölték a kínai meghatalmazottakkal, hogy a kártérítési követelések összege 450 millió tael. A kínai hivatalnokok nagyobb része, úgy látszik, a hatalmasságok garanciája mellett félvondó, 50 év alatti visszafizetendő, 4%-os kölcsön mellett foglal állást, míg mások, köztük Csang-Csi-Tung, úgy vélekednek, hogy Kína ezt az összeget kölcsön felvétele nélkül öt év alatt teljesen ki tudja fizetni. Az udvar arról is tanácskozott, hogy milyen módon lehetne még 20 milliót évenként előteremteni. A kínai meghatalmazottaknak azonban az az utasításuk van, hogy a követelt kártérítési összeg lehető leszállítását eszközöljék ki. A kártérítési összegbe csak a június végeig fölmerülő költségek vannak fölveve. A követek ma délelőtt tartott gyűlésükön elhatározták, hogy megmagyarázzák a kínaiaknak, hogy a követelt összeg nem pusztán kártérítési követelés, hanem a valósággal fölmerült költségeknek, köztük a magánosok kártérítési követeléseinek felel meg.

Közgazdasági távirat.

Bécs, május 11. A bécsi tőzsdekamara ma tartott teljes ülésén elhatározta, hogy az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 4 1/2%-os koronás zálogleveleit ennek az intézetnek már most is jegyzett, forintokra szóló zálogleveleivel egyaránt szállíthatóknak minősíti. Az ülés végén Pöschl tőzsdébiztos írlövelte át a kérdést, hogy nem lehetne-e az alkuszok törvényszabta állásának meg nem felelő alkuszügyletek megakadályozása végett az érvényben lévő intézkedések keretén belül, az ügyletek lebonyolításának megnehezítése nélkül, ellenőrzést szervezni arra nézve, hogy az alkuszok leszámlolási megegyezzenek a napi bejegyzésekkel.

London, május 11. A newyorki tőzsdét a tőzsdébizottság határozata következtében ma bezárják, hogy a bizományi üzletnek alkalmat adjanak könyvvezeték lebonyolítására. A londoni tőzsdé meglehetősen szilárdan nyílt meg, emelkedő, noha csak névleges árfolyamokkal, amelyek tényleges üzletet nem reprezentálnak.

New-York, május 11. Bár az értéktőzsdének kezdetben és még délelőtt tíz óra után is lázas karaktere volt, mégis észrevehető volt, hogy hiányzott a vad, elhamarkodott sietség, hogy minden áron eladjanak. A váltó-árfolyamok e közben bizonytalanul és ingadozóan alakultak. Wallstreetben nagy kétségek támadtak az iránt, vajjon a Northern-Pacific vasut részvényeseinek határozata a baissierekre nézve kedvező-e, vagy hogy csak időleges fegyverszünetet jelent a rivalizáló érdekcsoportok közt. Tizenegy óra telé az üzletmenet nyugodtabb képet mutatott s az árfolyamok nem változtak. Acélművekben ugyan jelentékeny eladások történtek, hir szerint chikagói számlára. De ezek kétséges vevőkre találtak. Később az összes papírok megszilárdultak.

New York, május 11. (Törvényközlés.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2), júniusra 7.62 (7.72). Augusztusra 7.30 (7.39). New-Orleansban helyben 7 1/2 (7 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.60 (7.15). Stand white Philadelphianban 6.95 (7.10). Refined in Cases 8.— (8.15). Credit Balances at Oil City 1.07 (1.10). — Zsír: Western steam 8.30 (8.30). Robe és Brothers 8.40 (8.40). — Tengeri irányzata gyenge. — Májusra 50 1/2 (51 1/2). Júliusra 48 1/2 (49 1/2). — Szeptemberre 48.— (49.—). Buza irányzata gyenge. Píros ószi helyben 81 1/2 (82 1/2). Májusra 76 1/2 (80 1/2). Júniusra — (—). Júliusra 77 1/2 (77 1/2). Szept-re 75 1/2 (75 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: air Rio 7. sz. 6 1/4 (6 1/4). Májusra 5.30 (5.35). Augusztusra 5.50 (5.55). — Liszt: Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — Kukor: 3 1/2 (3 1/2). — On: 26.55 (26.55). — Riz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 11. (Törvényközlés.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. — Májusra 70 1/2 (71.—). Júliusra 70 1/2 (71 1/2). Tengeri irányzata gyenge — Májusra 51 1/2 (52 1/2). — Zsír: Májusra 7.87 (7.92). — Júliusra — (7.85). — Szazonnau short ceas 8.20 (8.20). — Sertéshús: Májusra 14.45 (14.62). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Latzkó Károly s neje szül. Popper Josefín. Popper szül. Latzkó Berta s férje Popper Samu, Heller szül. Latzkó Jenny s férje Heller Gábor, Latzkó Sándor s neje szül. Pollacek Emma egy saját, mint gyermekek és az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik forrón szeretett, felejtethetlen atyjuk s nagytatyjuk illetve, rokonuk

Latzkó Náthán urnak

életének 78-ik évében hosszas szenvedés után szombaton f. hó 11-én történt grszos elhunytát. A drága halott földi maradványai május hó 13-án délután 3 órakor fognak a gyászházból (Andrássy-ut 7. szám) a Kerepesi-úti ir. temetőben a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás és béke peraira! Csendes részvétet s koszorúk mellözését kérjük.

Glycerin Szappan a bőrt fehéríti, puhítja és finoman tartja.

A SARG-féle Glycerin-toiletteszerek

egymint szappanak, krémek, fogtisztító, továbbá haj- és hajszápoló-szerek stb. (lásd részleges árjegyzékünket), a melyek 30 év óta világhírre tettek azert, kiváló higiénikus tulajdonságaik folytán a test ésszerű ápolásához nélkülözhetetlenek.

A legújabb állatserkekkel a leg gondosabban elkészített Sarg-féle glycerin-szappan rendszeres használata által megakadályozzuk a gyakran fájdalmas és mindig kellemetlen bőrbetegségeket és nagy glycerin-tartalma folytán az arebort a legkésőbb korig fehérén, puhán és finoman tartja meg.

Mindentűtt kapható! A „Sarg” névre tessék figyelni.

Rohitsi TEMPÉL FORRÁS TARTOMÁNYI FORRÁS SAVANYUVIZ

TROPON a legdrágább fehérnyekészítmény. Megbecsülhetetlen mindama betegségekben, melyekben bőcség és könnyen emészthető táplálékra van szükség a betegnek. Nélkülözhetetlen táplálék mindazoknak, akik olyan bajokban szenvednek, melyek a rendszer étellekkel való táplálkozást neheze vagy lehetetlenné teszik. Kapható minden gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésben. 100 csm. ára 1 Korona 30 fillér.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. május hó 12-én.
Délután 3 órakerés helyárrakkal.

Ocskay brigádéros.

Színmű előadás, 4 felv. Irta Herczeg Ferenc.
Személyek:
Ocskay László Bihari Deli
Tisza Iona Szerényi G. A palóc Szerényi
Tisza Jutka Pécsi P. Szörényi Balassa
Pyber Hegedűs Tarcos Dayka
Oroszky Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsberg Pechy

A vizsgáló-bíró.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Alexandre Bisson.
Fordította: Salamon Ödön.
Személyek:
Léplantois Gál Tourillard Kazaliczky
Bluteau Vendrei Bernikard Gyöző
Lajneult Góth Rendörbízot Bihari
Lajneulté Tapolczai Csendőr Dayka
Bobin Balassa Pigeonné Hunyadi
Theodore Rónaszéki Laurence Lenkei H.
Eugéne Bárdi Perpignan Varsányi

NÉPSZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. május hó 12-én.
D. u. 2 1/2 órakerés, hértelen kívül, mérsékelt helyárrakkal.

San-Toy.

Khinai daljáték 3 felvonásban. Irta: Edward Morton.
Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.
Személyek:

George Preston Tollagi Jung-Si Rózsa G.
Poppy, leánya Harmath Mi-Kui Tallián
Bobbie, fia Raskó Szin Nyiri C.
Dudley Kápolnai Pin-Szing Vasvári
Yen-Ho Németh Szi-Kiang Szécsi
San-Toy Fedák Hu-Ju Kaposi
(su-li Kovács Khinai császár Ujvári
Henson Szirmai Szing-Hi Szerdahelyi

Blaha Lujza asszony mint vendég.

A sarga csikó.

Népszínmű 3 felvonásban. Csepregy Ferencről.
Személyek:
Bakaj A. Szerdahelyi Harasztos Mátrai
Erzsike Blaha Gaazi Deli
Csorba Szabó A. Bagó Ujvári
Agnes Sipoón Hegedűs Várdai
Laci, fiuk Vidor Bögös Tólagi
Gelecséri Németh Klarnétos Parányi
Peti Raskó Keacsénsz Izsóné

URÁNIA SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1901. május hó 12-én.
Délután 4-ker mérs. helyárrakkal:

Amerika.

Irta: Ifj. Hegedűs Sándor.
Este:
A tánc.
Irta: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.
Kezdeti 7 1/2 órakerés.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1901. május hó 12-én.
D. u. 1/4-ker mérsékelt helyárrakkal;

Az aranyember.

Dráma 5 felvonásban. Irta Jókai Mór.
Este:
Mátyás Diák,
és a cinkotai nagy itec.
Népszínmű 3 felvonásban. Irta Balogh István. Zenéjét szerz. Egressy Béni.
Kezdeti 7 órakerés.

Magántizviselő-sorsjegyek

Arca csak 1 korona. Huzás október 1-én 1901. június 1-én.

Kaphatók a szövetségi irodában, VII., Erzsébet-körút 27. és a dohánytársaságban.

Dr. Budai féle
GYÖNGYVIRÁG (CREM)
Apolló, szé-
píti az arc-
bőrt, eltávo-
lítja a májfol-
tot, a szeplőt,
pattanásokat,
bőrtrákkákat és
az arconk báj és üde-
séget ad.
Próbátégely 50 fillér,
nagy tégely 1.20.
BUDAPEST.
Városi
gyógyszertár
Váci-utca.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker. Kezdeti 8-ker.
Rövid vendégláték! Rövid vendégláték!

Pontban 10-ker:
Martin Pál

Berlini Secessiós Varietével,
Wolzenen Ernő
„Ueberbrettli“ műsorával.

A berlini elsőrangú színpadok művés-
személyzete (énekesek és színészek).

MŰSOR:

„Der lustige Ehemann“ és a „Haselnuss“
(tánc-duettek) Wolzenen Ernő dalai.

„Der Bär“ Tschelchov Antaltól. „Regiecolle-
gium és Parketreihe“ (színházi tréfák)
Reinhardt Miksától.

Magyar és német költemények szavalása.
Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytőzsdé-
jében, Károly-körút 26., tőzsde Andrassy-ut 26. és
38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

Bankházunkat azon nagy megtisz-
teltetés és kitüntető kegy érte, hogy
6 Fenségre

Ferencz Ferdinánd főherceg

osztálysorsjegyet vásárolt nálunk. Eb-
ből látható, hogy még legmagasabb
helyen is máltányolják az osztálysors-
játék előnyeit és bankházunk szolid és
pontos kiszolgáltatás.

Huzás már május 22. és 23-án.

Sorsjegyek ára:

egész	fél	negyed	nyolcad
kor. 12.—	6.—	3.—	1.50

A legtöbb főnyereményt nálunk nyerték.

Hecht Bankház

Budapest, Ferenciek-tere 6.

Graz. Graz.
Hotel „zur goldenen Birne“
a város központjában, a meráni parkkal szem-
ben, a leghézszer fekvésű szálló, ujjonnan kényel-
mesen berendezve. Villanyvilágítás.
HUTTER J., tulajdonos.

GMEHLING HERMANN

esász. és királyi udvari szállító
bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület,
Börszékék, Damjanich-u. 6.
Bőrszékék,
Támlányok,
Mappák,
Papirkosarak,
Kályhaellenzők
Régi nádszékék bőrrel
bevonatnak.

Jöjjen a boltomba,
vagy kérje 200 ábrás ár-
jegyzékemet és meggyőző-
dik, hogy szebb, jobb és
olcsóbb cipőt
nehel nem kap s. p.
1 pár férfi borjúbőr tűzős 3.20
1 „ „ „ „ sárna 3.40
1 „ „ női csúgos vagy tűzős 3.—
Gyermek cipő tűzős v. gombos 1 ft
cipész BUDAPEST,
Kerepezt-ut 10 D.

DÖCZI BUTOROK

úgy készpénzért, mint
részletfizetésre
leglegyszerűbből a
legfinomabb kivitelig
legújtanysabban
Ehrentren és Fuchs
testvérekéni,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 8.
Andrassy-ut közelében.
Képes árjegyzék ingyen.

A cigány jósnő.

A kártyahuzás és a kár-
tyavetés művésze. Nyegre-
dik bővített kiadás. Ára 1 kor.
Kapható Lampel Robert (Wo-
dianer F. és Fiai) könyvke-
reskedésénél (Budapest),
Andrassy-ut 21., a pénz elzár-
tas beküldése vagy utánér-
tel mellett.

2.-K. 14 kar aranygyűrűk

hölgyeknek
és uraknak
val. ezüst-
tel erőstve
Minden
gyűrű ca.
K. hivata-
losan hitelesítve. Sok évi tan-
fősgáért kereskedik. Caoda-
latosan fénylő utazott gyö-
mántal hitelesítve. K. 2.—
erősebb K. 3.—, 6 kar. arany
K. 3.— Igyűdméret-papir-
szellet kéretek) szállítva után-
vétel. Meg nem felelőért a
pénz vissza. Budapestin M.
Hercz, IX., Bercsasse 3. Szü-
mos illusztrációval ellátott
magyar mintakönyv órák és
aranygyűrűk stb. ingyen és
bérmentve.

Szabadalmak

gyorsan és lelkiismeretesen készítőitnek.
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Találmányok finanszírozása és értékesítése.
Védjegyek beajstromozása. Felvilágosítás díjtalan.
* Telefon 56-79.

FANGO.

GYOGYÍTÓ-INTÉZET
Budapest, VII., Aréna-ut 60.
Begyógyulók-
sek batlagiai vulkanikus fangó iszappal
köszvény, izületi s izom-
csuz, idegzsába (ischios)
női betegségek. Idült izadványok ellen Massage, svédornaszat.
Begyógyulók-
ok otthon is. Orvosi felügyelet. Prospektus
kívánatra küld az igazgatóság.
Telefon 54-51. Telefon 54-51

Fénykép!

6 drb Mignon 50 kr. 1 drb Kabinet 80 kr.
3 „ Vízit 90 kr. 1 „ kis Makart 60 „
Minden más nagyság a legfinomabb kivitelben,
a legolcsóbb árak mellett. Vasár- és ünnepon
egész nap nyitva és felvételek esős időben is
eszközötteknek.
Rauch Ede fényképezési műterme
Budapest, VIII., József-körút 51.

Elso cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab

omlokozat-festék-gyár
Kronsteiner Károly
BÉCS, III., Hauptstrasse 120.
(saját házában).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és
kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari
bánya és gyártársulalek, építési vállá-
latok, építómesterek, ugyintán gyári
és ingatlan tulajdonosok szállítója. E
homlokozat-festékek, melyek mérsz-
ben föloldhatók, száraz állapotban
poralakban és 40 különböző mintá-
lattan különint 16 krtól fölfele szál-
lítottak és a mi a festékek szin-
tisztségét illeti, azonos az olaj
festékekkel.
Mintakártya, ugyintán használati utasítás kívánatra
ingyen és bérmentve küldetik.

Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéltollal és tollszár
gyárának kitünő gyártmányal

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok
és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen
versenyképesek.
Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 564 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám,
450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.
Minden papírkereskedésben kapható.

PÁRISI NAGY ÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgálunk ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtá-ványozva lesz. Amiképpen ezen bevásárolt áruk együtt a 10 frankot meghaladják vagy 10 frank értékű ára egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságú művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifosztásért és a díszes papírkéretért (passe partout) önköltségünket 1 frank 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 10 frank alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes árúolkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Képes levelező-

lapok színésznők

a legkedveltebb budapesti brom-erüst ártitelű arc-képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 darab tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldéssel 1 frank 80 krt. (3 K. 60 fl.).

Az összeg beküldése után küldi

„Budapesti Napló“

kiadóhivatala

József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egy-szerre hozzája, az 40 helyett 50 képet kap.

C.
Amon Margit
Bárdy Gabi
Blaha Sárika
Fáy Szerena
Hegyesi Mari
Hegyí Aranka
Harszthy Hermin
Lánczy Ilka
Lukács Juliaka
Maróthy Margit
Szilágyi Arabella
Varga Anna.

Virágnyelv.

Minden lamert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára minden kötetben 80 fl. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldjük meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer 7. és Flak) és a kir. udvari könyvkereskedésében, Andrassy-ut 21. sz.

GAEDICKE A. Szerencsegyűjtőbizottság

rövid idő alatt

8 millió

642.880 korona nyereseményt

— fizetett kl. —

I. osztály huzása május 22. és 23-án.

Eredeti sorsjegyeket ajánlok és pedig:

egész	fél	negyed	nyolcad
á 12.-	á 6.-	á 3.-	á 1.50 kor.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Budapest, IV., Rössuth Lajos-utca 17.

Ingatlan árverés.

A Weisenbacher Endre közadós csődtömegéhez tartozó Budapest, VI., Andrassy-ut 62. sz. a. fekvő háromeletes ház a budapesti kir. törvényszéknél (V., Alkotmány-utca 22. földszint 1. sz.)

1901. évi május hó 22-én d. u. 3 órakor

tartandó bírói árverés n eladatik. Közelebbi értesítés DR. BENDE ÖDÖN tömeggondnoknál (Váci-körút 76. II. em. 14.)

A csődválasztmány.

Uj **Kataphorese** Uj

gyógymód Kataphorese gyógymód

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Félszázad óta

iditúnónek elismert

Arany érem **Dr. SICHULTZKY-féle** Arany érem
Páris-Londen. Pecs-Tomosv.

Arckenöcs és mozdóvíz

Ezen készítmények ajánlott levelet azoknak félszázad óta mindenféle elterjedt világgyógy és bántulato hatású képek. Megbizható sikerrel használhatunk a sepsis és májgöcs, a forrósg vagy fagy által keletkezett pirosság a a bőr minden tisztáltsága ellen. Egy nagy tégely ára 1 kor. 40 fillér, egy kis tégely 70 fl. Egy nagy üveg mozdóvíz 2 kor., egy kis üveg 1 kor. Hozzávaló mandula-korpa szappan 50 fillér. Sichelzky-féle szappan 60 fillér.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő-szer. Kitűnő hatású bir a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások a kitűnő előzészere. Egy üveg ára 3 kor. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsás és sárga színben. Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. — Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes szint ad. Egy nagy doboz ára 1 korona 60 fillér, egy kis doboz 1 korona.

JOLIESSANTE-FOGPOR

leggyógyosabb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és gyökereik eltávolítására a megővására, a mely által egyuttal a fogszuara is a legtekélyesebb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 korona.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatúval fogva is a legkedveltebb tojlett-szappan a bőr finom és simává teszi, valamint előmozdítja a emelt annak friss, üde kinézetét. Kivántra mintadarabok ingyen adhatnk. Egy darab ára 80 fillér.

HAJ-RESTORER

blatos esz a megérdemelt haj eredeti természetes színének visszaállítására, 1 üveg 2 korona.

Kapható: **Molnár Lipót** gyógyszerésznél, mint készítő-nél Kassán.

Bpsten: **Török J. gyógyszerésztára, Király-utca 12.**

Női topánok tucatja 45 kor.

Női fűzős cipők tucatja 47 kor.

Felülmulhatlan szép kidolgozásban. Mindenféle konkurencia ki van zárva. Minden mennyiséget külfél tucattól felfelé utánvétellel, készpénzfizetés mellett

MICH. LÖWIT'S SOHN JUN.

cipőgyára **PARDUBITZ.**

Bőr, viaszkosvászon és Linoleum

különlegességek

GYÁRI RAKTÁRA

NEUMAYER LIPÓT

BUDAPEST,
FÖDÉLETI VI. VÁCI-KÖRÚT 1,
FLOKÓZLETI IV. DECELI-UTCA 8.

LINOLEUM

az egészségügyileg legjobbnak elismert legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogyó, ruganyos, hasadéktmentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

Polgár Sándor

a. kir. szab. nyert orvos mű- és közzérész

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő,** haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, műbélák és kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Bergeurand Rts. párisi gyárakból.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pocket Telescope

Uj optikai készletek, melynek segítségével dráai távolságra, mérföldökre lehet ellátni. Emberek, állatok stb. igen nagy távolságban is fellelmerhetők. Nélfel-felmentelen ny karona-tiszteletnek, vadászolónak, erdőszelvénynek, turistáknak, valamint kirándulások alkalmával is. A Pocket-távcsó a mel-lényesbe való hordásra van összerakítva és egy dírmű szerkezet segítségével bármely sértábat is elvárható. Ára darabonként a párs előleges beküldés mellett 2 K. 40 fl. franco. Utánvételtől 60 fillérrel több, 3 drb ára 6 K., 6 drb 10 K. Portó külön számítandó.

Kann Ignác, Wien, II. Obere Donaustrasse 7.

Mercurbank

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37.

Magy. kir. osztályosorsjáték.

Sorsjegyek az I. osztályhoz kaphatók.

1/1 sorsjegy ára	12.— korona.
1/2 " "	6.— " "
1/4 " "	3.— " "
1/8 " "	1.50 " "

Pontos kiszolgálás!

Megrendelések legcélszerűbben postautalványon eszközölhetnek.

BUZIAS

A kontinensen elismert legjobb és legerősebb csodahatású szénsavas vasforrásokkal megáldott, szárazságok és fejfájások között fekvő, miniszterben berendezett gyógyfürdő- és gyógyhely.

Elnevezés a hideg és meleg kiváló gyógyeredményeinek acélfürdő, vasfürdő, kád, valamint frissenbadi mooridobok, hidegvízgyógyintézet, uszoda stb.

Idény május 15-től október 1-ig.

Tomeamegy. Vasútállomás. Fürdőtelep az igazgató-úton.

Dr. Szerényi Gyula Budapest, VIII. ker. Baross-utca 4. sz. Azonkívül még 8 rendelő-fürdő. Bővebb felvilágosítást, prospektust küld a fürdőigazgatóság Buziáson.

Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa

Magyarország legnagyobb osztályosorsjáték detail üzlete.

Osztályosorsjáték-osztályok: Budapest, V. ker., Váci-körút 4/d., a Deák-ter közelében. Telefon 11-58.

Főköja: IV., Múzeum-körút 11., a politechnikával szemben.

második főköja: VII., Erzsébet-körút 54. szám a, Royal-szállóval szemben. Telefon 674.

elvoli csakis igazságnak megfelelő értesítéseket adnak, igazlatlan burkolt adatok teljesen ki vannak zárva.

rövid idő alatt 5 millió korona nyeresémet értekt ki vezonak. A sok nagy nyeresémet egyköt vezonak miatt lehetetlen felsorolni.

vevőt igen jól szolgálja ki. Halánylatkozatok nagy számban állanak rendelkezésre.

az I. osztály húzásához eredeti sorsjegyeket küld megrendelés esetén.

a megbízásokat pontosan és díkrét módon teljesíti és az osztályosorsjegyeket a tervezetben megallapított árban árulja.

következők nélkül közvetlenül küldi a sorsjegyeket, emellett abban a helyzetben van, hogy nagyraecselült vevőinek minden lehető előnyt biztosít.

minél előbbi megrendelést kérnek, az I. osztály húzásához.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegronszeret és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapotot megszüntse. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalságot a nemü eltről jóakarattal, őszintén és behatón felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos balaikat báran, tartozkodás nélkül és bizalommal elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bármiké elpanaszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a nemü eltről vonatkozó jó tanácsokat tud adni és a ki az eseteg már megvált bajonok is tud segíteni, akkor majd megszünik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magaslatos hivatású és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírű intézet (Budapest, VII. ker. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titkoltársak mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemü eltről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedve megvizsgáltnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranyagoktól, lelki kinyai megszüntnek. Ezen intézet a teljes alkalmasságot és sok ezer betegnek biztos és teljes eredménytelj hasznát gyógmódnál fogva a monarkiaiban uttörő és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, sok sikerral alaposan és gyorsan gyógyítja már az évs óta Dr. Palócz az ó speciális gyógmódnálval a bujakóros sebeket, huyes-ó, hólyag-, ideg- és hágeinc-bajokat, magómlést, egy-negült férfierőt (impotenciát), aranyeret, bőrbetegségeket és a női nemü szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárát van. Ha valaki bármiké oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szive rá adnak levele ere kimerítő, titkoltárs választ (a levélhez csak válaszlevegelyt kell mellékelni). A gyógvizsgálás befejezése után a leveleket elögitik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógzeszkereitől a gondoskodik. Rendelés naponta délutól 10 órától délután 6 óráig (vasárnap 4-ig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII. ker. Kerepesi-ut 10.

SZOBRÁNC gyógyfürdő

gyomor-és májbeteg magyar Karlsbadja.

Fürdőmegnyitás: május 15-én.

Ezen — a maga nemében páratlan — gyógyfürdő négy ásványos forrásnak hídol, sós-kénés víze biztos segélyt nyújt: mindennemü borsúltesekben, gyomor- és májbetegségeiben, görcyves betegségeiben, ciazos és kőszvényes bantalmaknál, dagamatok, vértódlás, szemnyergülés és kövér-ség ellen. A fürdő területén levo forrás a szemekre rendkívül gyógyerőler bír. A legújabb nagyméretű újítások és átalakítások ezen kitűnő rendkívül előnyös fokozott fürdőt ugy kényelem szempontjából, valamint egyáltalában minden tekintetben ollyannyira emelték, hogy a legválogottabb igényeket is kifogástalanul kielégíteni képes. — Kényvtárral, szongorvált állást köze társalgó, valamint külön férfi és női termek, uszoda, szék-ékező-helyiségek kitűnő konyhával és méréskeleti árakkal. A fürdő összes vízvezetékek, szivattyú stb. gőzre rendeltetik be. Vasuti állomások: **Ungvár és Nagy-Mihály**, honpét kényelmes bércsók közközlő bús órák. — Ezen kitűnő gyógyvíz ivogásokon több evig is megtárlja gyóghelyét, miért is azt a beteg otthon is sikerrel használhatja. Ár: egy nagy láda 40 üveggel a 1 literes üvegekben a fürdőben 7 frt, kisebb láda ugyannyal 20 üveggel 4 frt. — A vizszállítás is vasuti közlekményben részeseül. — Megrendelések a Fürdő-igazgatósághoz címzendők: Budapest, Edeakuty L-nál kaphatók. — Fürdőidény: május 15-től szeptemb. 15-ig.

Ideiglenes fürdőorvos: **RUSSAY GÁBOR LAJOS dr., járás-orvos.** Szobránc, 1901. A fürdőigazgatóság.

Huzás már május hó 22-én és 23-án.

Az I. osztály tervszerű betétjei:

1/8 eredeti sorsjegy korona	1.50	vagy forint	— 75
1/4 " " " "	3.—	" " "	150
1/2 eredeti sorsjegy korona	6.—	vagy forint	3.—
1/1 " " " "	12.—	" " "	6.—

Török A. és Társa bankháza, Budapest

OSZTÁLYOSORSJEGY OSZTÁLYOK: v. Váci-körút 4d., IV., Múzeum-körút 11., Erzsébet-körút 54.

FÉLIX-gyógyfürdő,

Nagyterád közvetlen közelében, vasuti állomás.

Kényelmes közlekedés. Vasuton N.-Vásártól 1/2, kocsin 3/4 órával járva. Május-ugyusztus hónapokban naponta 10. vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyvárral. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van.

Az európai hírű Dr. C. moles természetesen hírvíz javára van: az isletek és izmok cedros bantalmaknál, ideg- és különösen savas isletli loboknál, csontporok és különösen visszamaradt vastagodásoknál, kőszvények és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasmál); különös borbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: hólyag- és ideg- gyomor-bantalmaknál, májba- és vesekővek esetében. Állandó fürdőorvos: Dr. Matolay Károly.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napira 80 kr és 3 frt között váltakozó. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal és tekeasztallal. Terraszok székkel. Étterem, sétalyuk a fürdőtelepen és a mellette elterült óserdőben. Az erdőben jó topoklya.

Hat tikorfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mérfürdők is vannak rendszeresre. Állandó kitűnő zenekar. — Telefon-összekötés Nagyvárral. — Az elégnyel berendezett lászobák-, kád- és tikorfürdők, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinéje kézen van a legkülönbözőbb igény vendégek. Gyors és pontos kiszolgálás és méréskeleti ár által igyozható fogok t. vendégeimet teljesen kielégíteni.

Kiváló tisztelettel **KERNÁTS JÁNOS** bérlő

Párisi kiállítás: Arany érem,

FERNOLENDT

cipő-fényezés, a világ legjobb fényezés, gyorsan mélyefekete fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja.

Alapítástól 1892-ben. Gyári raktár: **Eöcs, I. Schulerstrasse 21.** Kapható mindenütt. Raktár Budapestben, V. Lipót-körút 24. sz.

HIRDETMEY.

Ó ca. és apostoli királyi Főispánnak legelőb elhatározása folytán ennél megindították a **XXII-ik magyar királyi államsorsjáték** rendezése. Az ezen sorsjáték után remélhető tisztá jövedelem közhatalos és jótékonycéllakra fog fordítani.

Ezen sorsjáték összes, 7691-ben megallapított nyeresémet az alább következő játékterv szerint **365.000** koronára ragnak, és pedig:

1 nyeresemény	125.000 korona	20 nyeresemény	1.000 korona
1 " "	50.000 " "	50 " "	100 " "
1 " "	20.000 " "	100 " "	50 " "
1 " "	10.000 " "	200 " "	20 " "
2 nyeresemény	5.000 " "	500 " "	10 " "
6 " "	2.000 " "	6500 " "	10 " "

— Az összes nyeresemények közzéadásán résztvevőnek ki.

A húzás visszavonhatatlanul **1901. évi június hó 28-án** Budapestben történik.

Egy sorsjegy ára 4 koronában van megallapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottó- és államsorsjáték igazgatóságánál Budapesten (Csepel-sziget), Vámpalotán, a megye hatóságos a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány-nal előre beküldendő, továbbá: valamennyi posta-, adó-, vám- és sühivatásnál, az összes vasuti állomásokon a a legtöbb dohány-társaságban és váltóüzletben.

Budapestben, 1901. évi január hó 2-án.

A m. kir. lottó- és államsorsjáték igazgatóság.

Iwonic-jódfürdő

GALICIABAN.

A tanszerzési-vasut állomása, Krakktól 5 órányira

A Kárpátok nyugati lejtőjén, 410 méter a tenger fölött, körülvevő mintegy 1000 holdra terjedő ós-régi gyérgerdőtől, a kontinens legerősebb jód- és bróm-tartalmu forrásaival, valamint egy vastartalmu hatalmas iszaplevegővel és néhány erős ásványforrással. A legnagyobb kényelem. teljes fürdői berendezés, orvosiilag vezetett hidegvízgyógyintézet, iszapfürdő, belsőleg készült! Kiszárlag villanvilágítás. Regényes fekvésű, valamint ózdon levezetőlével fogva a legkellemesebb éghajlati tartózkodás. Évenként körülbelül 5000 fürdővendég és 4000 turista keresi föl. Idénytartam **május 20-tól szeptember végéig**. Állandó székfűtésű ásványvízvezeték és forrás-áramlatok a fürdőigazgatóság által. Az intézet orvosai: Dr. Debicki. Szabadon praktizáló orvosok: Dr. Staniszkewsky és dr. Stauber. Prospektusokat kívánatra ingyen küld a fürdőigazgatóság.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP... PAP... PAP...

1 öszehajtható vaságy 3 db 1 acél sodrony ágybetét fr
 kivethető matraccal — 10.— 1 tengerparti matraccal — 5.—
 1 rugó paplan — 1.80 1 áfrizus — 4.—
 1 szőnyeg prima — 2.80 1 kőszőnyeg — 12.—
 1 csempeir prima — 3.40 1 atlik kőper függöny — 1.50
 1 satin — 8.80 1 tunis — 1.50
 1 atlasz cachmir — 4.80 1 gyapjú — 1.50
 1 szőnyeg atlasz paplan — 8.20 2 ágy, 1 asszisztáló bútor — 5.50
 1 fodros sellyem ál. papl. 13.80 2 " " gyapjú — 12.—
 1 jó vaszon paplan lapodó 2.— 1 nagy szobaszőnyeg — 2.50
 1 " " ágy — 1.30 1 " " " " — 1.50
 1 Baneli ágytároló pokróc 2.50 1 ágyléke I. — 0.85
 1 gyapjú — 5.50 1 tapasztr. ágyléke — 1.50
 1 jó lapokróc — 1.60 1 mir. jó futásőnyeg — 4.—
 1 teli pokróc — 4.90 1 " " " " — 1.75
 1 szőp fall szőnyeg — 7.50

GICHNER JANOS
 paplan, matracc és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, tapasztr. bútor stb. nagy raktára.
 Budapest, VII. ker. Erzsébet-körút 20.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek, nem tetsző árúkiegészítések, vagy a ténny visszadátok.

KI AKAR = egyéves önkéntes = Lenni?

Mindavon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végeztek, előbészültségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. Aki más sor alatt állott, elköszött. Születési évi köztendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld **LICHTBLAU ALBERT** a katonai előkészítő tanf. igazgatója Dobroceben. Tanb. zottság: eddei **DRAUGENTZ JÁNOS** m. kir. honvédeződes ny. és **MAYER ADOLF** cs. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a. m. vallás- és közokt. ügyi m. kir. miniszterium megbízásából a tank. főigazgató.

Ditmar R.

csász. és kir. udvari szállító

Petroleum-lámpák. Villamos- és légszuszvilágítási-tárgyak.

Teljes berendezések szállodák, vendéglők, kávéházak és magánlakások részére.

Kerti lámpák * * * *

Kerti gyertyatartók *

Pince-, Folyosó- és * * *

Utcai lámpások. * * *

Asztrál-lámpák

58—104—130

normálgyertya fényvel.

CALORIFÉRE DITMAR

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 3. sz.

Villamos csillárok * * *

Villamos falikarok * * *

Lyrák és * * * * *

Mennyezet-világítótestek. *

Villamos-körték

5, 10, 16, 32 és 50

normálgyertya fényvel.

teljesen szagtalanul égő, transportálható petroleumkályha és főzőtűzhely kályhacső nélkül, fürdő-vendéglők és nyaralókban nélkülözhetetlen.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagyobb számú

Ganz-féle nyolcas daráló és föloldó hengerek, többféle daratisztító-gép és dara-szita, különféle hengerek, ugyszintén egyéb buza-tisztító-gépek és malom-berendezési tárgyak használt, de jól föntartott állapotban, árméltóan kaphatók az alólírott cégnél. Az összes gépek még üzemben vannak és bármikor megtekinthetők.

Dampfmühle

Schoeller & Co.

WIEN,

II/2., Schüttelrassé 19.

Hölgyeim!

Nem csodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdett acrcrém és piperecikkek-ből nehezen választanak. Legyenek tovább is bizalommal és kísérték csak **egyszer** meg én általam készített cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur crème könyvvel 50 kr., szappan 40 kr., pudra bármily színbe 60 kr., kapható Török gyógyser. kitűnő közipasta, vörös felepedt kezek ellen próbatétele 35 kr. Szűrtöb biztos eredmény, próbatétele 60 kr. Homlokötőim szenecziót költenek, a redőket végképp kismítja, darabja 1 frt 50 kr. Hajvizem pártalan! 1/4 óra alatt bármily ősz hajnak eredeti színet visszaadja, sohasem lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hölgylegendő). Korpa és hajhullás ellen 1 üveg 60 kr. Számos elismerő levelekkel bizonyíthatom. Utánvétel bárholva küldöm. Madame Mandl Ida, Budapest, Károly-körút 2. (Kossuth Lajos-utca sarkán.)

Kelengyek és háztartási fehérneműek dusan felszerelt raktára

Kunz és Mössner

a „Szép Juhásznohöz“

Budapest, IV., Kigyó-tér és Koronaherceg-utca sarkán,

ajánlják nagy választéku tavaszi és nyári-idény újdonságaikat, valamint felhagyott mintájú, de elsőrangú minőségű mosószövet áruikat, melyek

mérsékelt árban kerülnek eladásra.

Kéretik a n. é. közönség ezen kiváló alkalmat a szükséglet fedezésére mielőbb igénybe venni.

BERGER-féle GYOGYÍTÓ KÁTRÁNY-SZAPPAN

házi és orvosok ajánlják, Európa legtöbb államában fényes sikerrel alkalmazták

mindenemű bőrküszés
ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kősz és bőrküsz, ugyazint orr-repedés, dítar, fagyos, viszketés, fúj- és szárdákorpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fakátránnak 40%-át és minden egyéb, a betegségben előforduló kátrányszappanoknál lényegesen költségtől. **Csalások** elkerülését végeztet határozottan. Berger-féle kátrányszappan megrendelése a az ismert védjegyre való átvizsgálás kéretek. Idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmazták a kátrányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
A gyengebb kátrányszappan az

ARCHÓR TISZTÁTLANSÁGAI
áldottáskára, a gyermekeknek valamennyi fejtebetegeivel ellen, fülmühelytelen bőrszűrés, mosás és fürdés szappan mindennapi használatnál szolgálnak.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan
30% glicerint tartalmaz és főnem illatú.
Ara minden fajnak használati utasítással együtt darabonként 35 kr., 6 darab 1 frt 90 kr.
A többi Berger-féle szappanokból különösen fellemondó **Borogé-szappan** a bőr érzékenysége, **Borogé-szappan** pattanások ellen, **Carbol-szappan** a bőr simítására himid-belyegek ellen és mint fertőtlenítő szappan, Berger-féle fenyű-fürdő-szappan és fenyű-pipere-szappan. Berger-féle gyermek-szappan a zsege kor részére (25 kr.).

Berger-féle Potrosulfol-szappan
rossz orr, kilités, lörvázakotegség és arcvörösség ellen, szappó-szappan igen hatásos.

Berger-féle kénes tejszappan
mitfeszter és arctisztáltság ellen. Tannin szappan láb-izadás és hajkihullás ellen.

Berger-féle fogszappan köcsőgben
1. sz. rendez fogaknak, 2. sz. dohányosoknak. Ara 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanokat kitérő utalunk a röpítőkre. Csak Berger-féle szappanokat kell kérni, másan számtalan hatástalan utalások vannak. Gyár és főraktár: G. Hell & Comp. Troppan.

Érdemes! kitüntetve a nemzetközi gyógyszerkiállításán Bécsben 1889 Budapestten nagyban és klesnyben kapható **Török József** gyógyszerárban, Király-utca, Tallmayer és Seltz, Károlyi Frigyes utóda, Detsinyi Frigyes, Detsinyi Károly, Waltersdorfer Ká, Keresztúr, Neruda Nándor, Molnár és Waser, Leung Gusztávnál, továbbá a követező gyógyszerárakban: Bayer A., Fanser M., Fay-lis J., dr. Jarmal, Petri Otto, dr. Egger, Eis-dörfer G. és többi budapesti és Magyarország egyéb városában lévő gyógyszerárakban.

Kész férfiruhák,

elegáns kivitelben, jutányosan beszerezhetőek

Leitersdorfer D. és Fia

férfiszakóknál
Budapest, Koronaherceg-utca 6. szám.

Mértékszerű ruhák a legdivatosabb angol szövetekből elismert elegáns szabásban készülnek.

Költőzködéseket vasuton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakarításával, elfogad az elártható Szabadalmazott **Butorkocsival** Caro és Jellinek szállító Budapest, V. Arany János St.

(Férfiak ingyen kapnak)

Olvan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra mehozza. Próbecsomagot a egy száz oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érde irnak. Ez a legújabb találmány csodaverossága, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szűrlésben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározták az intézet, hogy egy ilyen csomag orvosságot magyarul könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható a mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer követelmény azokra a szervekre hat, a hol a megerősítés szükséges, csodálatos eredményt gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbecsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyítható ebből a betegségből bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat értesítésként magyarúl, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap kiváló könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni:

State Medical Institute,
9 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika.

Titkos betegségek ellen

20 év. részben katonarorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

D. KAJDACS,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klottild-palota (Atjához és lift használat).

A legelhanyagoltabb gyűgyesfolyásokat, legsúlyosabb gyűgyhólyagbajokat, bujakörös sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Eigyengült férfierőt

az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában pártalan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magoméleteket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hágerőnebjakot gyógyít a legújabb gyűgy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig

Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal választottatik; esetleg gyógyszerakról is gondoskodva lesz.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitos- és asztalos-butor egyedüli főraktára

VII. ker.

Erzsébet-körút 23.

Árjegyzéket vdőkre ingyen és bérmentve

Nincs ember ki a

KHINAI

eredmények iránt nem érdeklődnek! Egész Kínát s annak népét ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnoky Jenőtől

Sárkányok országa

cím alatt 200 eredeti képpel.

Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatáiban Veszprémben. — Fűve 10, díszkötésben 13 kor-ért utánvétel vagy az összeg beküldése ellenében.

Rendkívüli

eddig még sehol sem tapasztalt szerencse

Bihari Ede

főelárusítónál.

A most befejezett sorsjátékban szerencsés főáradám útján ismét a 18445 ⁹/₁₆ számra a

200,000 kor.

főnyeremény fizetett ki. Az osztálysorsjáték rövid fennállása óta számos 10,000, 5000 és 2000 koronás nyereményeken kívül a következő főnyereményeket fizettem ki:

600,000 kor. a 69686 ⁹/₁₆ számra,

600,000 kor. a 28718 ⁴/₁₆ számra,

200,000 kor. a 18445 ⁹/₁₆ számra,

80,000 kor. a 69691 ⁹/₁₆ számra,

60,000 kor. a 28772 ⁴/₁₆ számra,

A május 22 és 23-ki I. osztály huzásához

1/1 sorsjegy 12.— kor.	1/2 sorsjegy 6.— kor.
1/4 sorsjegy 3.— kor.	1/8 sorsjegy 1.50 kor.

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldök.

Bihari Ede

Budapest, IV., Városház-utca 14.

Nagy számválaszték üzlethelyiségben: Károly-körút 28. (Központi városház) a Király-utczával szemben.

B E I E D B A N K H Á Z B U D A P E S T,

Károly körút 1 szám. Alapított 1874-ben

Rendeljünk a legdrágább budapesti bankháznál!

Arak: 1/4 sorsjegy 23 korona, 1/2 sorsjegy 43 korona, 1/1 sorsjegy 152 korona! Összeyeremény 13 millió 160.000 korona! Huzás már május 22-én.

Elégedetlenség lehetetlen!
Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik.
Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt isztia gyapjuból). Rothberger Jakab csász. és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

Levélboríték-ujdonság!
MAGY. KIR. SZABAD.
LEVÉL VÉDŐ BORITÉK GYÁR
BUDAPEST,
VI. ker., Aradi-utca 16. szám.
Szíves figyelmébe ajánlja boritékait minden nagyságban, minőségben és minden alakban egy a közönséges valamint a legelegánsabb kivitelben.
Ismételárusítók előnyben részesülnek.
Képviselők minden nagyobb városban felvételnek.

Millió embernek a Schneider-féle Páfrány-tokocskák (Galandócelhajtó) adták vissza teljes egészüket.
Pántlika gilisztája felel a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül (6 per) alatt teljesen elhajtatik. E kitűnő gyógyszer. Ezosok a galandóregényben, hanem gyomorban szenvedőket is biztosan meggyógyítja. A páfrány-tokocskák nem ártnak, ha a fémig nincs jelen. Rendelésnél az élekor megjelöendő.
Egy eredeti doboz postai utánvétellel 8 korona, a gény előleges beküldésével 7 korona használati utasítással együtt.
Egyedül valódi kapható: **Schneider József gyógyszerésznél Resica, fő-utca 105.**

Ma és e héten **selyemvásár!**
Feltűnést keltő olcsó árak!
Mosó selyem 80 cm. széles mtrje —.65 kr.
Lyonais selyem mtrje —.85 " "
Foulard imprimé " —.75 " "
Ponges " —.98 " "
Kék alapon fehér seccelős minták 1 frt 15 kros minőség

WEINER MÁTYÁS

női divatruházában
Budapest, Andrassy-út 3. sz.
Minták a vidékre ingyen és bérmentve.

Bécsi nők köszönetük szépségüket
első sorban a legkellenesebb, leghatásosabb, leggyorsabb.
Eredeti Pompadour Paszta használatának, amelyet néh. Me. dr. Rix A. talál fel. Ez a sópótló szer a nálati foltyán elűnik friss arcot, a kitűnő fehér vancsát arcot csinál még a kőszagot is. elmulasztás keszesség mellett a fénykibővítés színterítés mellett szepit, mátfoltok, himlőfoltokat, pattanásokat, arcpirot, a bőrnek minden tisztátalanságát; már 6 év al a főúrások, művészek stb. használatában, a miről bizonyítok az köszönőlevelek rendelkezésre állanak. E szépség szer jogának és ártsátságának legjobb bizonyítéka a 40 éves létele, a mely idő alatt ugyancsak ezer hasonló szer keletkezett és újra elűnt. Egy 6 hónapra való hely 1 frt 50 kr.,
Tessék bizalommal Özv. Dr. Rixné Vilma fiat-hoz Rix Antal és testvére céghez, a valódi Dr. Rix-féle készítmények egyedüli gyártójához Bécs, Praterstrasse 16. Terület. A felelő csak glóriós csomagok tessék elfogadni.
Főraktár Budapest: TÖRÖK JOZSEF Király-utca 12. DANKOVSKY ISTVÁN V., Vuj-n-utca 5., DEITSNYI FRIGYES V., Marokkó-utca 2. Dr. EGGER LEO és EGGER J. gyógyszerésztára, LUFF SÁNDOR illusztrátára, NERUDA NÁNDOR, Kosuth Lajos-utca 7., BRAUN MÓR Lajos-utca.

Hazai Ipartermelők Ismertetője.
Ruházati ipar.
Legjobb egyenruhák, legszebb díszöltönyök, legelőcsőbb liberárik, valódi olasz vívőszerek, Tiller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely. Gyárt nyers, fehérített és színes pamutárakat.
Wolfner Gyula és társa gyapjmosó Ujpesten.

Gép ipar.
Rök István Budapest, IX., Soroksári-utca 24 és Kelenföld. Gőzgépek, gőzmozgók, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vízmű-, gőzmalmi, gőztégla-, olajgyári- és borszártai berendezések.
Beschoner A. H. és fia, m. kir. udvari műércöntők, Budapest, VII. külső váci-út 119. Ércöntvények, díszítmények és szoboröntvények.

Sangerhauseni gépgyár magyarországi gyártelepe, Budapest, Külső Váci-út 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg cukorgyári és szeszgyári berendezésekhez.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Főraktár: Budapest VI., Váci-körút 57/a. „Hungaria-Drill” és mindennemű gazdasági gépek.

Hirmann Ferenc fémöntőde és ércáru gyár, Budapest, VII. Csányi-u. 9.

Miklóssy-féle acélműgyár Feladó. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti szerszámokat. Árjegyzék kéréndő.

Papír ipar.
Első magyar acéltöltőt, tollszár- és indigo masolóipar-gyár. **Schuler József, Budapest. Gyártelep és iroda VI., Dalnok-u. 26. sz.** Gyárt vegyi osztályában: Fényérzékeny negatív és pozitív másolópapirt és vész-papirt. Szabadalmazott indigó és színes másolópapirt. Rajzmasolópapirt és olajlapokat. Fénymásoló-latok azona "eszközöltelnek: egy □ méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Butor ipar.
Tornatermek teljes berendezését és felszerelését vidékre is, elvállal a legelőnyösebben **Saffer Antal** ipartelepe Budapest IV., Károly-utca 1, boltzám 12. (Központi városház épület) Árjegyzék kívánatra ingyen.
Bőr ipar.
Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest, Gyári úttest. Iroda: VII., Károly-körút 3. Ló-, juh-, gőpszőr és kispőr, talp-, blank-bőr, hajtó-, varró-é kötőszijak, hadfelszerelés cikkek.

LIEBE sagra-bora
kitűnő, könnyű székélet előidéző emésztő-szer. — Biztos, kellemes hatás!
Anaemin
főülmulthatatlan vérszegénységben és sárgaságban szenvedő személyeknek.
Vasfelvételnél emelkedő étvágy!
J. Paul Liebe Tetschen a.E.

Aggag és üvepipar.
Lédeker Márton, Étesd (Biharm). Tűzálló (chamotte) téglá, tisztított piros és fehér, alacsonyok, gyári kemény téglák, francia hornyolt tetőcserep, kitűnő mész.

Hangszer ipar.
Thék Endre
egyedüli magyar zongoragyáros
BUDAPEST,
Üllői-út 66. szám.

hol nagy választék áll a t. közönség részére, különböző bel és külföldi fa-nemekből, német, francia és angol gépezzelt a a legmesszebbmenő jóállás mellett. Raktárak vidéken is.

Műszerek.
Folgar Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és kötszerszénél, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. jutányosan beszeresznek "hazai" saját gyártmányú sérvkötők, hátgyengesztők, ortopædiai-készületek, mű-lab, műkez stb. betegápoláshoz szükséges eszközök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Élelmi szerek.
Weisz Mór és Társa l. gyula cognac és likörgyár, törkőly és palinka-főzéje Gyulán (Békes megye). Mindennemű gyümölcsből párolt szeszes italok, cognac, szilvórium, likörök és rumok.

Vegyszeti ipar.
Magyar gyártmány tengerentuli termékekből praeparált természetes pálmák, sirkoszoruk palmaágakból összeállítva, parafa és nyírfakéregből stb. különlegességek gyártása.
Fodor József, Szabadska.

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerencsés. Ajánljuk, hogy alábbi szerencse-naptárból születés- vagy névnapja mellett jelzett számtól előbb postautóval megrendelje.

Szerencse-naptár.

Ezen szerencse-naptárban foglalt osztály-sorsjegyek csak **KIRÁLYFI ÉS TÁRSA** bankházánál kaphatók. Budapest, VI., Andrássy-ut 60.

Table with 12 columns (months) and 31 rows (days). Each cell contains a number corresponding to the day of the month in that month.

Első húzás már május hó 22-és és 23-án. Kérünk azonnali megrendelést, mert ezen számok hamar elkelnek.

A 6 húzás alatt 100,000 sorsjegy közül 50,000 nyer, összesen 13 millió 160,000 koronát. Árak az I-ső osztályra: 1 egész sorsj. 12 K. = 6 frt, 1 fél sorsj. 6 K. = 3 frt, 1 negyed sorsj. 3 K. = 1 frt 50, 1 nyolcad sorsj. 1 K. 50 fill. = 75 kr. **KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA** a magy. kir. szabadalm. osztálysorsjáték főelárusító helye. BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 60

Török-Bálint.

Három oldalról erdő koszorúzza, kies kékű, egészséges levegőjű és télen-nyáron egyaránt kényelmes közlekedéssel. Török-bálint község nemesek mint nyaralóhely kedveltségű a főváros üdülő közönsége körében, hanem télen át is kellemes lakóhelye a főváros intelligenciájának.

A közlekedés olcsó. A m. kir. államasut központi pályaudvarából II-od osztály 60 fillér, III-od osztály 40 fillér; fűtőjegyek váltásánál II-od osztály 89 fillér, III-od osztály 27 fillér. Központi újrasházától (Károly-örút) villanyos közlekedés minden negyedórán Kelenföldre, a mely a belvárossal összekötöttet könnyebbé teszi. Vasuti állomástól társaskocsik közlekednek. Tiszta és olcsó lakások, fürdő, cukrász, csemege, mézárás és szatócsüzletek és hetenkint kétszer betűvásár.

Bővebb felvilágosítást nyújt a község elöljárósága.

Török-bálinton, 1901. április 28.
Egyőri Sándor, Fallenyűchel József, jegyző, bíró.

Május 1-ére egy nagyobb sorsjegyzülethez elsőrangú erő

Aranyos. Az illetőnek a szakmában előforduló munkálatokat minden és azokban gyakoroltnak lennie kell hogy esetleg mint munkabélyes is megtehesse. Fényes állás. Nagy fizetés. Csak elsőrangú referenciával rendelkezők vétettek figyelembe. A munkások bizonyítványok másolataival és fizetési igazgyökkel 1901. május 1-ig jellege alatt Hasenstein és Vogler A. G. Hamburg-ra küldendők.

Titkos betegségek szakorvosa

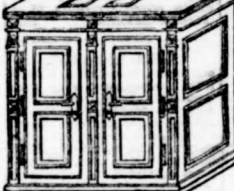
Dr. CZINCZÁR J. egyetem. orvosudor

Ugyint nemcsak a húgyúti betegségeket, hanem a vesztelési bajokat, bujaféreg sebeket, syphilist, gonorrhoeából eredő ideggyógyászati, a legmagasabb szintű borbetegeket és szépségbájakat, továbbá

Nemi gyengeség állapotokat (impotencia) meglepő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelés-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. 1. o. Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig. Külön várcímre. Külön be- és kijárás. Levélre is fogadják.

A magyar kir. kizár. szabadalmazott HENNEFELD IGNAC-féle jégsekreányok

(A milleniumi kiállítási érmmel kitüntetve.) Kiemelhető jég- és zománcotartó ivóvíz-tartóval, 10 perc alatt hideg vizet szolgáltatnak. A reservoir kiemelésével a tisztítás könnyen történik a javítás szükségé ki van zárva. — Ezen szekrényekben nincs, mint az összes eddigiekben levezetőcsap (mely mindig csap), hanem a megtartó alatt cinkpléh szekrényekkel vannak ellátva, a hová a jégvíz lefolyik; a jég pedig a tartóban állandóan szárazon fekszik, miáltal 60 százalék jégmegtakarítás érhető el.

HENNEFELD IGNAC BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 47. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEJÓBB RUHA KÉPÍTŐ SZER

URANOS-KÉK

A képzeltet le-sebber azurkék. A XX-ik század legfontosabb találmánya. Takarósság és szín tekintetében felülmúlhatatlan. Használatban legolcsóbb. Ez idő szerint a legjobb és legújabb ruha-képző. Nem hagy foltokat a febr-nemben: Csak néhány cseppet vegyen egy tekő vízhez. Egy kis üveg (1/2 liter, ára 24 fillér): tizenkétserzi nagymosáshoz elég. Ne fogadjon el mást, csak Uranos-keket. Minden üveg egy külön dobozban.

Uranos-kék minden nagyobb mosásban, tisztító-intézetben fehérneműgyárakban, szállodákban, kórházakban és jobb háztartásokban használattik. Kapható drogeriákban, jobb fűszer- és festékkereskedésekben.

Hochsinger Testvérek — vegyészeti gyára — Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

ÁRAK: Nagy üveg körül. 1 liter tart. 1 K. 60 fill. Közép üveg 1/2 liter tart. 1 K. — fill. Kis üveg 1/4 liter tart. 1 K. 24 fill.

Szabadalmak minden államban bejelentve Szenzációs találmány.

az egyedül ékszerkészítő-préparátum, melylyel a közönség ékszerét könnyen a legzebeben tisztíthatja, anélkül, hogy a foglalat rongálódjon.

Brillánsok, dülények, gyöngyök, saphirok, brilláns-boutonok, és mindenféle ékszer, egymint félnemeskövek, Piérres de Strass fokozott fényt kapnak. Udvari és kamara-ékszerészeknél használhatók.

Kapható minden drogistánál és Hatzseresznél. Főraktár az ékszerésznél, Bécs, II. Circusgasse 28.

ÁRAK: 1 nagy üveg tisztító kefével, özbörrel, tisztítóval és használati utasítással 1.20 frt. 1 kis üveg használati utasítással 1.50 frt.

SPECIALISTA SÉRVÉNYEKBEN

Keleti J. orthopédiai műintézete ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évi ben es. és kir. szabadalmazott sérvkötőt. Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kímélő nyak- és váll felülul minden más gyártmányt. Arak: Egyoldalu kétoldalu 12 korona, 24 korona. Gyárainban teljes jótállás mellett készülnek, továbbá jóró- és támogatók, műfűzők, ferdítőkövek, kőoldók, scoliosis-nál Helsing rendszerre szerint. Műlábak és kezek, haskötők, kőoldók, gőrcsér-harinyák stb. stb. Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld szét: KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kőszar-gyára (alap. 1879.) Bpest, IV., Koronahereg-utca 17 c. Gyár: Központi városház. Kératik a címre jól ügyelni. 12 korona rendelésnél bérmentve. Meg nem felelő kőszággal kísértelek.

Agulár Dávid Fia Bpest, Deák-tér 6. Király-utca sarok.

Magyarország egyedüli előgyára, mely 1 évi irásbeli jótállással vállal minden cipőt, mely az általa feltalált Gumi-kendővel kenve lesz. Minden cipőhöz 1 Gumi-kenőcs ingyen. Vidékre 5 kilóg 30 kr. számítok és portmentesen küldöm a cipőt. Kérje képes árjegyzékem ingyen. Mérésközp. elegendő, ha a lábátlap barisnyában egy papírlapra állva lerajzoltatik. Férfi vízbőr sima cipő, erős 3.- Férfi vízbőrtes, finom kivitel 3.20 Férfi legri. víz fűzős cipő, gavaléri 3.40 Divatos barna bagaris fűzős, elegáns 3.80 Legri. szalonlakk fűzős v. cuqos 4.- Párisi divat box calv-bőr. feltűnő elegáns 4.50 Női zergebőr fűzős v. cuqos, erős 3.- Női zergebőr rombos, elegáns 3.50 Divatos barna fűzőcipő, finom 3.- Szalonlakk fűzős v. cuqos, elegáns 3.50 Párisi divat box calv-bőr fűzős v. gom-bos, feltűnő elegáns 4.- Gyermekcipő 1 évtől 3-ig 1.20 3 évtől 5-ig 1.50, 6 évtől 8-ig 1.80, 8 évtől 10-ig 2.- frt. Nem megfelelő cipőt kicserélek, vagy pénzt visszaadom.

